LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

VĮ VALSTYBINIS MIŠKOTVARKOS INSTITUTAS

VĮ RASEINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO SUDEDAMOJI DALIS

REKREACINIO SUTVARKYMO PROJEKTAS

KAUNAS, 2015

Pramonės pr. 11a, 51327 Kaunas
Telefonai: (8-37) 49 02 54, 49 02 35
Faksas: 49 02 33

VĮ RASEINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA

VALSTYBINĖS REIKŠMĖS MIŠKŲ

REKREACINIO SUTVARKYMO PROJEKTAS

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Direktorius Alfredas Galaunė

VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas,

2015

TURINYS

ĮVADAS	6
1. DARBO TEISINIAI PAGRINDAI IR METODAI	7
2. DARBO AKTUALUMAS, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	10
3. ESAMO REKREACINIO POTENCIALO ANALIZĖ	12
3.1. Rekreacinės teritorijos miškuose	12
3.2. Kultūros ir gamtos vertybių sąvadas ir analizė.	13
3.3. Miškų rekreacinis potencialas	18
3.4. Turistinės trasos ir maršrutai	21
3.5. Esami rekreaciniai objektai	22
4. PROJEKTUOJAMA REKREACIJOS TERITORINĖ SISTEMA	27
4.1. Rekreacinės infrastruktūros įrengimas ir atnaujinimas	27
4.2. Rekreacinės infrastruktūros elementai	29
4.3. Rekreacinės infrastruktūros aptarnavimas	31
4.4. Rekreacinės infrastruktūros kapitalinis remontas ir atnaujinimas	33
4.5. Projektuojamų rekreacinių darbų eiliškumas	33
4.6. Kraštovaizdžio formavimo priemonės	35
Literatūros sąrašas	*41*
Priedai	*42*
1 priedas. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai	*43*
2 priedas. Kultūros paveldo objektų teritorijos	*52*

ĮVADAS

Lietuvos Respublikos Bendrajame plane miškininkystės plėtra numatoma atsižvelgiant į pagrindinius Lietuvos miškų politikos tikslus. Šiems tikslams, šalia kitų, priskiriami:

- daugiatikslės ir miško išteklius tausojančios miškų ūkio veiklos užtikrinimas suderinant ekonomines, socialines ir ekologines miškų funkcijas;
- biologinės įvairovės miškuose išsaugojimas;
- miškų rekreacinio potencialo didinimas.

Bendrajame plane išskirta 40 rekreacinių išteklių arealų, kurių ribas daugiausiai lemia rekreacinis gamtinės ir kultūrinės aplinkos turtingumas. Rekreacijos turizmo plėtros galimybės numatytos pagal arealų patrauklumo kategorijas ir rekreacinės plėtros potencialą. Regionas, į kurį patenka VĮ Raseinių miškų urėdija, Lietuvos Respublikos bendrajame plane priskirtas vidutiniam, gana žemam ir žemam rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmeniui, kai plėtojamos regioninės ir lokalinės reikšmės rekreacinės sistemos. Resursinio arealo bendrasis rekreacinis potencialas yra nuo didelio iki gana mažo.

Ypatingas valstybės dėmesys skirtinas pažintinio turizmo, apimančio tiek gamtinį, tiek kultūrinį krašto pažinimo aspektus, plėtrai šalyje, nes būtent ši rekreacijos forma vaidina svarbiausią vaidmenį tiek ugdant gimtojo krašto sampratą bei meilę šalies viduje, tiek reprezentuojant Lietuvą tarptautiniu mastu. Bendrasis prioritetas šalies rekreacinės sistemos raidoje teiktinas pažintinio turizmo ir bendrojo poilsio gamtoje, tarp jų kaimiškoje, plėtrai. Pažintinio turizmo sistema numatyta plėtoti turint tikslą atskleisti visų gamtinių bei kultūrinių Lietuvos regionų savitumus. Turi būti tvarkomi ir rodomi pažintinę vertę turintys gamtiniai bei kultūriniai objektai, jų grupės bei kompleksai, reiškiniai:

- Lietuvos valstybingumo istorijos, kovos už savarankiškos valstybės išsaugojimą bei atkūrimą etapai, vietovės, paminklai ir kt.;
- būdingi ir unikalūs gamtiniai bei kultūriniai kraštovaizdžio kompleksai;
- saugomo gamtos ir kultūros paveldo apsaugos bei tvarkymo būdai.

Atsižvelgiant į Nacionalinės turizmo plėtros programos nuostatas, Bendrajame plane akcentuojamas būtinumas gerokai plėsti planavimo (projektavimo) darbus bei įgyvendinti konkrečias rekreacinės infrastruktūros formavimo priemones. Sėkmingai plėtrai užtikrinti rekreacijos poreikiai turi būti integruoti ir į kitų ūkio šakų, pirmiausia miškų ir kt., programas, taip pat į visus teritorinio planavimo dokumentus. Remiantis minėtomis nuostatomis, Generalinė miškų urėdija inicijavo pirmųjų miško urėdijų rekreacinės infrastruktūros projektavimo darbus 2005m. miškotvarkos metais.

Atsakingas vykdytojas: Kraštotvarkos skyriaus vyresn. specialistas Giedrius Pleskevičius

1.DARBO TEISINIAI PAGRINDAI IR METODAI

Rekreacijos infrastruktūros plėtrą VĮ Raseinių miškų urėdijos teritorijoje tiesiogiai įtakoja daugybė įvairių institucijų rengtų programų ir projektų:

1. Kauno apskrities bendrasis planas, 2009.
2. Raseinių rajono savivaldybės bendrasis planas, 2015.
3. LR teritorijos bendrasis planas, 2002.
4. Valstybės ilgalaikės raidos strategija, 2002.
5. Nacionalinė turizmo plėtros programa, 2014.
6. Regionų kultūros plėtros programa, 2011.
7. Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, 2009.

Būtina pabrėžti, kad yra svarbūs ir visi kiti teisiniai miškų naudojimo rekreacijai pagrindai, kurie buvo įtvirtinti Lietuvos teritorijos bendrajame plane, o vėliau išvystyti toliau išvardintuose teisės aktuose:

1. Miškų įstatymas, 2003.
2. Turizmo įstatymas, 2003.
3. Teritorijų planavimo įstatymas, 2003.
4. Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos,2003.
5. Generalinės miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos įsakymas *„Dėl rekreacinių objektų rengimo ir priežiūros“*.
6. Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai.
7. Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų rengimo taisyklės.
8. Valstybės saugomų teritorijų tarnybos prie aplinkos ministerijos raštas *„Dėl pažintinių takų ir rekreacinės infrastruktūros pasų rengimo“*.
9. Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos įsakymas *„Dėl aplinkosauginių ir rekreacinių objektų tvarkymo“*.
10. Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai, 2004.
11. Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų rengimo taisyklės, 2011.
12. „Rekreacinės infrastruktūros plėtros, tvarkymo ir organizavimo miškuose programos ir jos įgyvendinimo rekomendacijų parengimas“, GMU užsakomasis darbas, 2010.

Taigi, Lietuvoje iš esmės sudarytos būtiniausios teisinės prielaidos miškų panaudojimui rekreacinėms reikmėms. Taip pat nustatyti ir šios veiklos apribojimai saugomose ar kitose teritorijose, kur ši veikla yra nepageidautina. Itin svarbu, kad Miškų įstatymu dalyje Lietuvos miškų nustatytas aiškus prioritetas rekreacijos plėtrai (išskirta IIB miškų grupė). Be to, yra patvirtintas Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, kuriame apibrėžtos turizmo bei rekreacijos vystymosi kryptys, pobūdžiai, nustatytas jų teritorinis lokalizavimas ir akcentuota, kad rekreaciniai miškai yra sudėtinė šios sistemos dalis. Todėl galima teigti, kad:

1. Visi Lietuvos miškai įvairiu intensyvumu gali būti panaudoti įvairioms rekreacijos formoms, išskyrus tuos, kur tai draudžia Saugomų teritorijų ir kiti įstatymai ar konkrečių saugomų teritorijų funkcinio zonavimo bei tvarkymo schemos ir planai.
2. Rekreaciniai (IIB grupės) miškai pagal galiojančius teisės aktus yra sudėtinė Lietuvos rekreacinių teritorijų dalis. Jie turi būti planuojami ir tvarkomi ne tik pagal Miškų įstatymo ir kitų žinybinių teisės aktų reglamentus, bet ir pagal „Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatus“ bei kitus rekreacinėms teritorijoms keliamus reikalavimus.
3. Rekreacijos plėtra valstybiniuose miškuose turi remtis ne vien vadovų bei specialistų iniciatyva ir jų gera valia, bet visų pirma ilgalaikiais planais ir programomis, suderintomis su šalies bendruoju planu, specialiaisiais saugomų teritorijų planais, kitais pagal urėdijas diferencijuotais teritorinio planavimo dokumentais.

Labai svarbūs rekreacijos vystymui yra du 2004 m. priimti poįstatyminiai aktai: 2004 m. sausio 20 d. Aplinkos ministro įsakymu patvirtinti „Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai“ ir 2004 m. birželio 17 d. LR ūkio ministro ir aplinkos ministro įsakymais patvirtintos „Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų (projektų) rengimo taisyklės“. Šie dokumentai išsprendė daugumą lig tol buvusių neaiškių rekreacijos planavimo, projektavimo ir praktinio jos įgyvendinimo valstybiniuose miškuose klausimų. Tolesnei detalizacijai labai reikšmingi Generalinio miškų urėdo ir Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos direktorės išleisti poįstatyminiai aktai, konkretizuojantys urėdijų bei valstybinių parkų veiklą šioje srityje, finansavimo klausimus, rekreacinių objektų apskaitą ir ypač reguliuojantys tarpusavio santykius plėtojant rekreacinę veiklą tarp urėdijų ir valstybinių parkų tarnybų.

Sėkmingai rekreacijos plėtrai užtikrinti 2005 m parengta ir 2006 m. kovo 30 d. patvirtinta generalinio miškų urėdo „Rekreacinės infrastruktūros plėtros ir tvarkymo valstybiniuose miškuose programa“. Atsižvelgiant į šios programos nuostatas ir siekiant valstybinius miškus kuo geriau pritaikyti poilsiautojų lankymuisi bei kontroliuoti lankytojų srautus, valstybinės reikšmės miškams parengtas „VĮ Raseinių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų rekreacinio sutvarkymo projektas“, kuris yra sudėtinė VĮ Raseinių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto dalis.

Šis projektas parengtas remiantis VĮ Raseinių miškų urėdijos užsakymu pagaminti miškų urėdijos rekreacinio sutvarkymo projektą bei rekreacinio planavimo schemą. Projektavimas atliktas remiantis sutartimi, technine užduotimi, bendraisiais normatyviniais dokumentais, vykdytojų kūrybiškumu.

Gana didelis dėmesys skirtas informacijos pateikimui apie miškų urėdijos teritorijoje esančius lankytinus kraštovaizdžio objektus bei turistinius maršrutus, leidžiančius pažinti šį kraštą. Gauta informacija panaudota projektuojant miškų urėdijos rekreacinę sistemą, be to, tikimės, kad bus naudinga užsakovui bendraujant su valstybinėmis paveldosaugos institucijomis, savivaldybių paminklotvarkos tarnybomis, turizmo, rekreacijos ir kitomis su tuo susijusiomis organizacijomis, turistais, plėtojant ryšius su visuomene bei siekiant išsaugoti šio krašto kraštovaizdžio vertybes.

Visi duomenys sugrupuoti pagal girininkijas. Suvestiniai duomenys pateikiami apie esamus ir projektuojamus rekreacinius objektus bei projektuojamus kraštovaizdžio formavimo kirtimus. Duomenys apie kultūros paveldo objektus buvo renkami pasinaudojant Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registru. Nustatant konkrečią objekto buvimo vietą naudojome miškotvarkos kartografinę medžiagą M 1:10 000, spalvotas spektrazonalines aerofotonuotraukas bei vietovių žemės kadastro planus M1:10 000. Kai kurių objektų lokalizacija buvo tikslinama ir vietovėje.

Daugumos projektuojamų objektų vietos parinktos suderinus su miškų urėdijos atstovais. Duomenys apie esamus bei suprojektuotus rekreacinius objektus ir kraštovaizdžio formavimo kirtimus valstybiniuose miškuose pateikti lentelėse bei pažymėti planinėje medžiagoje.

Pagaminta projektinė dokumentacija:

- „VĮ Raseinių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų rekreacinio sutvarkymo projektas“. Aiškinamasis raštas.

- „VĮ Raseinių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų rekreacinio planavimo schema“. M 1: 50 000.

2. DARBO AKTUALUMAS, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Nors miškai ilgą laiką buvo pirmiausia ekonominė vertybė, bet kartu jie tarnavo įvairių socialinių bei dvasinių žmogaus reikmių tenkinimui. Vystantis pramonei bei urbanizacijai ir daugumai gyventojų įsikūrus miestuose, vis didesnę reikšmę įgaudavo poilsis gamtoje, tame tarpe miškuose, kurio apibendrintas pavadinimas XX a. II-je pusėje įsitvirtino *rekreacijos* vardu.

Nors visi miškai šalia kitų atlieka ir tam tikras rekreacines funkcijas, bet XX a. II-je pusėje atsirado ir tokie miškai, kuriems teisiškai rekreacinė funkcija valstybiniame lygmenyje pripažįstama kaip pagrindinė ir svarbiausia. Tokių miškų Lietuvoje yra apie 66 tūkstančiai ha. Šių miškų tvarkymas ir ūkininkavimas juose turi būti specifiškas. Be to, ir kitos pagrindinės funkcijos miškai mažesniu intensyvumu taip pat turi būt pritaikomi rekreaciniams tikslams, visų pirma tai reiškia miškų parengimą tokiam jų lankytojų priėmimui, kad nebūtų daroma didesnė žala miškų ekosistemoms ir kartu būtų patenkinti žmonių poreikiai.

Pagrindiniai uždaviniai įrengiant ir tvarkant rekreacinę sistemą valstybiniuose miškuose yra šie:

1. Socialinių (rekreacine prasme) Lietuvos piliečių ir užsienio svečių reikmių tenkinimas. Šis uždavinys įgyvendinamas išskiriant specialios rekreacinės paskirties miškus (miško parkus, kurortinius miškus, rekreacinius sklypus ir pan.), valstybiniuose parkuose išskiriant rekreacines funkcines zonas, o jų tvarkymo planuose – rekreacinių teritorijų, įskaitant miškus, tvarkymo reglamentus bei reikalavimus ir sąlygas rekreacinės infrastruktūros išdėstymui ir kraštovaizdžio formavimui. Kitos, ne rekreacinės funkcinės paskirties miškuose, išskyrus teritorijas, kur rekreacija draudžiama ar nepageidautina, ir – likusias teritorijas, kurios gali būti naudojamos neintensyviai rekreacijai ar atskiroms rekreacijos formoms ir juose gali būti įrengiami atskiri rekreaciniai objektai.

2. Edukacinių piliečių reikmių tenkinimas ir valstybinio miško ūkio sektoriaus reikšmingumo propagavimas. Šio uždavinio siekiama sukuriant pažintinių ir mokomųjų takų tinklą, informacinius centrus, ruošiant informacinius leidinius ir naudojant reklamai bei informacijai kitas komunikacines priemones.

3. Estetiško kraštovaizdžio formavimas ir palaikymas miškuose, kartu išsaugant medynų ir aplinkos stabilumą. Šis uždavinys įgyvendinamas naudojant šiuos miškų ūkio darbus: įvairius kirtimus (visų pirma kraštovaizdžio formavimo), specifinį miško želdinimą, sanitarinės apsaugos bei gamtosaugines priemones.

4. Efektyvi miškų apsauga nuo rekreacinės digresijos, gaisrų ir šiukšlinimo. Šis uždavinys sprendžiamas sukuriant adekvačią lankytojų srautui rekreacinę įrangą, aplinkos tvarkymą bei šiukšlių surinkimą ir organizuojant adekvačią pavojingumui priešgaisrinę apsaugą.

Rekreacijos srityje Lietuvos miškininkai jau yra daug nuveikę. Tačiau iki šiol nebuvo ilgalaikės rekreacinių darbų strategijos bei atitinkamos programos atskirai urėdijoms, todėl šią spragą pabandys panaikinti miškotvarkos rekreacinio sutvarkymo projektai. Šiuo kūriniu siekiame realiai įvertinti esamą padėtį ir pateikti pasiūlymus dėl tolesnės rekreacijos plėtros VĮ Raseinių miškų urėdijoje.

3. ESAMO REKREACINIO POTENCIALO ANALIZĖ

3.1. Rekreacinės teritorijos miškuose

Rekreacinės teritorijos – tai specialiai išskirtos ir sutvarkytos (arba numatytos sutvarkyti) natūralios arba dirbtinės gamtinės teritorijos poilsiui ir turizmui, atitinkančios socialinius, psichologinius ir biologinius poilsiautojų poreikius.

VĮ Raseinių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų teritorijoje rekreacinės paskirties miškai užima 215,9 ha plotą, tai yra 1,1 procentų nuo viso valstybinės reikšmės miškų teritorijos ploto. Jų pasiskirstymas girininkijose pateikiamas 1 lentelėje. Didžiausią rekreacinių miškų dalį sudaro miško parkai.

1 lentelė. Rekreacinės paskirties miškai (valstybinės reikšmės miškų teritorijoje)

Girininkija	**Miško grupės ir pogrupiai**	**Miškų teritorijos plotas, ha**	**% nuo viso ploto**
Viduklės	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***72,6***	***2,6***
	Miško parkai	21,2	0,8
	Rekreaciniai miško sklypai	51,4	1,8
Padubysio	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***111,3***	***4,4***
	Miško parkai	96,1	3,8
	Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	15,2	0,6
Paliepių	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***32,0***	***1,2***
	Miško parkai	5,6	0,2
	Rekreaciniai miško sklypai	23,5	0,9
	Miestų miškai	2,9	0,1
Iš viso urėdijoje	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***215,9***	***1,1***
	Miško parkai	122,9	0,6
	Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	15,2	0,1
	Rekreaciniai miško sklypai	74,9	0,4
	Miestų miškai	2,9	>0,1

3.2. Kultūros ir gamtos vertybių sąvadas ir analizė

Miškų urėdijos teritorijoje esančių kultūros ir gamtos vertybių, vertingų krašto pažintiniu požiūriu, sąrašą pateikiame 3 lentelėje. Iš žemiau esančios lentelės matome, jog miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų teritorijoje užfiksavome 6 nekilnojamo kultūros paveldo objektus bei 2 gamtos paveldo objektus.

Bendras šių objektų pasiskirstymas girininkijose matomas 2 lentelėje.

1 pav. Padubysio piliakalnis.

2 lentelė. **Kultūros ir gamtos vertybės valstybinės reikšmės miškuose pagal girininkijas**

Eil. Nr.	Girininkija	Kultūros paveldo objektai	Gamtos paveldo objektai	**Iš viso (KPO ir GPO)**
1.	Padubysio *(tame tarpe Dubysos RP)*	*1* *(1)*	1 *(1)*	**2** ***(2)***
2.	Pikčiūnų	0	1	**1**
3.	Paliepių *(tame tarpe Dubysos RP)*	*4* *(2)*	0 *(0)*	**4** ***(2)***
4.	Šimkaičių	1	0	**1**
	Iš viso: ***(tame tarpe Dubysos RP)***	**6** ***(3)***	**2** ***(1)***	**8** ***(4)***

3 lentelė. **Lankytini kraštovaizdžio objektai** (objektai esantys miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų teritorijoje)

Objekto pavadinimas ir unikalus jo kodas	Apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Statusas	Pastabos
Padubysio girininkija					
Lyduvėnų piliakalnis II, vad. Barsukalniu (5591)		21	10,11	Paminklas	**Adresas:** Šiluvos sen., Raseinių r. sav.
Paliepių girininkija					
Kalnas vad. Alkos, kitaip Aukos kalnu (5567)		101	7,8,13-17	Valstybės saugomas	**Adresas:** Betygalos sen., Raseinių r. sav. **Vertybė pagal sandarą:** Pavienis objektas.
Darbutų piliakalnis II (31109)	Objekto reikšmingumo lygmuo yra regioninis	104	41,46	Registrinis	**Adresas:** Darbutų k., Betygalos sen., Raseinių r. sav.
Gedimino stulpai (2894)		113	44d.	Registrinis	**Adresas:** Pataklėlių k., Ariogalos sen., Raseinių r. sav. **Vertybė pagal sandarą:** Pavienis objektas.
Lietuvos partizanų vadavietė (33152)	Objekto reikšmingumo lygmuo yra nacionalinis	125	26,28	Registrinis	**Adresas:** Daugėliškių k., Ariogalos sen., Raseinių r. sav. **Vertingųjų savybių pobūdis:** Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).

Objekto pavadinimas ir unikalus jo kodas	Apibūdinimas	Kvar talai	Sklypai	Statusas	Pastabos
Šimkaičių girininkija					
Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos prezidiumo pirmininko, generolo Jono Žemaičio-Vytauto vyriausioji vadavietė (25501)	Objekto reikšmingumo lygmuo yra nacionalinis	58	11d.	Valstybės saugomas	**Adresas:** Paskynų k., Šimkaičių sen., Jurbarko r. sav. **Vertingųjų savybių pobūdis:** Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).

Objektų vertingosios savybės:

Lyduvėnų piliakalnis II, vad. Barsukalniu - Antrasis piliakalnis (Barsukalnis) yra 350 m į PV nuo pirmojo. Jis įrengtas aukštumos kyšulyje Lyduvos kairiajame krante. Aikštelė netaisyklingo keturkampio formos, pailga ŠR-PV kryptimi, 44 m ilgio, 5-20 m pločio, 2 m žemesniu ŠR galu. Jos PV krašte supiltas 14 m ilgio, 1,5 m aukščio, 14 m pločio pylimas, kurio 2,5 m aukščio išorinis šlaitas leidžiasi į 10 m pločio, 1,5 m gylio griovį. ŠR šlaite, 4 m žemiau aikštelės yra 3 m pločio terasa, dar 3 m žemiau - kita 9 m pločio terasa. Šlaitai statūs, 18 m aukščio.

Darbutų piliakalnis II - 1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai –aikštelė (keturkampė, pailga Š-P kryptimi, 25x8 m dydžio; apaugusi medžiais; 15.1; priedas 3; FF Nr. 1, 2; 2006 m.); pylimas (aikštelės Š gale, 9 m ilgio, 1,7 m aukščio ir 14 m pločio pagrindu, 3 m aukščio išoriniu šlaitu; iš dalies apaugęs medžiais, apardytas iškasus duobę, kuri užpilta 2006 m.; 15.1; priedas 3; 2006 m.); griovys (pylimo išorinėje pusėje, 9 m pločio ir 1 m gylio; iš dalies užslinkęs; 15.1; 2006 m.); šlaitai (statūs, 15-20 m aukščio; apaugę mišku; 15.1; priedas 3; FF Nr. 1, 2; TRP; 2006 m.); 4. Artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio reljefo autentiškumas – objektą supantis autentiškas kraštovaizdis (Dubysos slėnis ir šalia jo esančios, gretimos piliakalniui kalvos; kalvos apaugusios mišku; TRP; 2006 m.).

Lietuvos partizanų vadavietė - 1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai - vadavietė, bunkerio vieta (bunkerį 2010 m. vasarą archeologai ištyrė, priedas 5, 2010 m. rugsėjo-spalio mėn. bunkeris atstatytas; -; TRP 1; FF Nr. 1, 2; 2009-2010 m.); reljefas (nelygus, kalvos Š, PV, V šlaitai į upeliukų slėnius ir jų santaką nuolaidūs iki 2,5 m aukščio, V dalis dirvonuoja, R apaugusi įvairiais medžiais, krūmais; -; TRP; FF Nr. 1-2; 2009 m.); 5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius- Raseinių miškų urėdijos Paliepių g-jos Daugėliškių miško 25 kvartale įrengtoje vadavietėje 1950-07- 22 kautynėse su MGB vidaus kariuomenės 298-ojo pulko kareiviais žuvo Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) prezidiumo pirmininko pavaduotojas, Prisikėlimo apygardos vadas, 1949 m. vasario 16 d. LLKS deklaracijos signataras Leonardas Vilhelmas Grigonis-Užpalis, g. 1905-12-04, Pužonių k., Rokiškio vlsč., 1997-12-17 jam suteiktas kario

savanorio statusas, 1998-05-19 jis apdovanotas Vyčio 1-ojo laipsnio kryžiumi, Prisikėlimo apygardos Maironio rinktinės būrio vadas Aleksas Meškauskas-Elytė, Paulius, g. 1916 (1922) m. Vantainių k., Krakių vlsč. Kėdainių aps., partizanai Vytautas Kuzmickas-Sakaliukas, g. 1930 (1928) m., Duogių k., Pernaravos vlsč., Juozas Tomkus-Gabrys, g. 1920 (1924) m. Pašilaupių k., Ariogalos vlsč., nežinomas partizanas slapyvardžiu Banga, g. 1928 m. (pagal kai kuriuos liudijimus, kilęs iš Panevėžio). Suimtas Maironio rinktinės Elytės būrio partizanas Juozas Zinius-Nemunėlis, g. 1916 m.

Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos prezidiumo pirmininko, generolo Jono Žemaičio-Vytauto vyriausioji vadavietė - 1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai - vadavietė, bunkerio vieta (- ; bunkeris 1995 m. atstatytas; FF Nr. 1-19; 2009 m.); reljefas (lygus; būklė gera; FF Nr. 1-5; 2009 m.); 5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius - šioje vietoje 1951 m. buvo įkurtas Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos prezidiumo pirmininko, partizanų generolo Jono Žemaičio-Vytauto, g. 1909 m. Palangoje, bunkeris ir partizanų vyriausioji vadavietė. Generolas Jonas Žemaitis-Vytautas 1951-1953 m. gegužės 30 d. bunkeryje slėpėsi, dirbo, vadovavo Lietuvos partizanų sąjūdžiui. 1953-05-30, išdavus vadavietę, gen. J. Žemaitis suimtas, 1954-06-09 nuteistas mirties bausme. Nuosprendis įvykdytas 1954-11-26 Maskvos Butyrkų kalėjime. 1997-02-14 J. Žemaitis apdovanotas Vyčio kryžiaus 1-ojo laipsnio ordinu, 1997-12-22 jam pripažintas Kario savanorio statusas, o 1998-01-28 suteiktas dimisijos brigados generolo laipsnis. Gen. J. Žemaičiui pastatyti paminklai Vilniuje, Kaune, Palangoje. 1995 m. apie jį buvo sukurtas dokumentinis filmas „Ketvirtasis Prezidentas".

Valstybės saugomų registruotų kultūros vertybių, pripažintų saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui (LR Kultūros ministro 2005-04-29 įsakymas Nr. IV-190) apsaugą reglamentuoja LR Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, kurio 19 str. 1 d. 1 p. Imperatyviai nurodo, jog *„Viešajam pažinimui ir naudojimui saugojamame objekte, jo teritorijoje, vietovėje, draudžiama naikinti ar kitaip žaloti vertingąsias savybes“*.

Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais, parengtais vadovaujantis *Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis* bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Apsaugos specialieji planai rengiami skelbiamų saugomais kultūros paveldo objektų ir steigiamų saugomomis vietovių teritorijų, apsaugos zonų riboms nustatyti ar pakeisti. Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Kol objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi LR Nekilnojamųjų kultūros

paveldo apsaugos įstatymo reikalavimai: kultūros paveldo objektų aplinkoje, kurių teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 250 metrų atstumu nuo objekto.

Visų archeologijos paveldo objektų tvarkybai yra nustatyta konservavimo kryptis. Visos neveikiančios kapinės yra tvarkomos pagal Kapinių tvarkymo taisykles. Jų teritorijoms nustatyta pagrindinė tikslinė konservacinė žemės naudojimo paskirtis. Kultūros paveldo objektams, esantiems regioninių parkų teritorijose, priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato patvirtinti šių parkų apsaugos reglamentai, parkų ribų bei jų zonų ribų ir tvarkymo specialieji planai.

Kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose veikla vykdoma vadovaujantis Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymu bei kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Vykdant miško kraštovaizdžio formavimo priemones ir kitus ūkinius darbus kultūros paveldo objekto teritorijoje, būtina informuoti ir derinti su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno ir Tauragės skyriais.

Kultūros paveldo objektų teritorijos ir jų fizinės apsaugos zonos tvarkomos tik pagal tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Kultūros paveldo objektų teritorijose, fizinės ir vizualinės apsaugos zonose draudžiama naujai įveisti mišką.

Šioje projektinėje dalyje kultūros paveldo objektų raiška pateikiama tik rekreaciniu požiūriu, įprasminant juos kaip lankytinus kraštovaizdžio objektus rekreacinėje urėdijos sistemoje, tačiau ji nesprendžia kitų ūkinių priemonių klausimų.

Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašas yra tikslinamas kiekvienais metais (aktuali redakcija: 2015 m. sausio 9 d. įsakymas Nr. D1-19 „Dėl naujų valstybės saugomų gamtos paveldo objektų paskelbimo, jų ribų planų patvirtinimo, sunykusių valstybės saugomų gamtos paveldo objektų išbraukimo ir aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. 652 "Dėl Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašo patvirtinimo" pakeitimo". Gamtos paveldo objektai skelbiami saugomais vadovaujantis Gamtos paveldo objektų vertinimo ir reikšmingumo nustatymo kriterijų aprašu, patvirtintu 2009 m. liepos 8 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-393. Gamtos paveldo objektų apsaugos ir tvarkymo ypatumus nustato Saugomų teritorijų įstatymas ir gamtos paveldo objektų nuostatai.

VĮ Raseinių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų teritorijoje yra du valstybės saugomi gamtos paveldo objektai:

- Gražusis Plauginių miško ąžuolas;
- Vienišoji Zvėgių miško pušis.

Gražusis Plauginių miško ąžuolas yra Padubysio girininkijos 36 kv., 30 sklype. Teritorija

priklauso Dubysos regioninio parko Plauginių botaniniam – zoologiniam draustiniui.

Vienišoji Zvėgių miško pušis auga Zvėgių miške, Pikčiūnų girininkijos 30 kv., 28 sklype.

2 pav. Paminklas ir informacinis stendas partizanų atminimui Paliepių girininkijoje

3.3. Miškų rekreacinis potencialas

Svarbiausi gamtiniai kraštovaizdžio komponentai, nuo kurių priklauso vietos rekreacinės galimybės, kraštovaizdžio grožis ir patrauklumas, yra vandenys ir miškai. Labai svarbus komponentas yra išraiškingas, kalvotas reljefas, tai vienas svarbiausių komponentų lemiančių kraštovaizdžio vaizdingumą. Reljefas kaip būtina rekreacinės veiklos sąlyga populiariausioms rekreacinės veiklos formoms nėra būtinas, bet teikia tam tikrų privalumų.

Miško rekreacinį potencialą sudaro lankytini gamtos objektai bei vietų, tinkamų populiariausioms poilsio formoms – poilsiui prie vandens maudantis ir kaitinantis saulėje, kiekis ir jų kokybė, tinkamumas.

Miško rekreacinį potencialą sudaro vietovės kraštovaizdžio, jo gamtinių ir kultūrinių komponentų bei objektų patrauklumas, tinkamumas rekreacinei veiklai, skatinantis lankytojus turistinėms kelionėms, atvykti į gamtą, pamatyti miškų urėdijos įžymybes, pailsėti, papramogauti.

Miškai rekreaciniu požiūriu buvo vertinti pagal metodiką, panaudotą valstybinių parkų planavimo schemose ir praktiškai labiausiai pasiteisinusią panašaus pobūdžio miškotvarkos darbuose. Pagrindinis dėmesys šioje metodikoje buvo skirtas nustatyti miškų patogumą poilsiavimui.

Kadangi miškų patogumą lankymui ir stovyklavimui apsprendžia medynų rūšinė sudėtis ir

drėgmės režimas, tai remiantis atitinkamais kriterijais – augavietės tipu, būdinga miško bendrija, amžiaus klase ir bonitetu, – išskirti rekreaciniai tipai, atitinkantys geras (A, B tipai), vidutines (C, D tipai), blogas (E, F) sąlygas:

Geros sąlygos:

sausi brandūs ir pribręstantys pušynai	A_1
sausi pusamžiai pušynai	A_2
sausi pušynai su gausia eglių priemaiša	A_3
labai sausi brandūs pušynai	B_1
labai sausi pusamžiai pušynai	B_2
per sausi pušynai	B_3

Vidutinės sąlygos:

sausi maumedynai, beržynai ir eglynai	C_1
sausi mišrūs ir lapuočių medynai	C_2
drėgnoki pušynai	C_3
pušų jaunuolynai	D_1
eglių, maumedžių ir lapuočių jaunuolynai	D_2
miško kultūros	D_3

Blogos sąlygos:

drėgnoki mišrūs ir lapuočių miškai	E
drėgni ir pelkiniai miškai	F
drėgnos ir pelkinės pievos	H

Papildomai atsižvelgta į miškų vaizdingumą ir verslinės rekreacijos formų (grybavimo, uogavimo ir kt.) galimybes juose.

4 lentelė. **VĮ Raseinių miškų urėdijos miškų rekreacinio potencialo įvertinimas**
(valstybinės reikšmės miškų teritorijoje)

Eil. Nr	Girininkija	Valstybinės reikšmės miškų plotas							
		Geros sąlygos		Vidutinės sąlygos		Blogos sąlygos		Viso	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	Viduklės	61,3	2,2	530,8	19,1	2190	78,7	2782,1	100
2	Padubysio	21,7	0,9	873,1	34,4	1645,8	64,8	2540,6	100
3	Pikčiūnų	44,6	2,0	288,3	12,7	1936,2	85,3	2269,1	100
4	Paliepių	13,4	0,5	393,2	14,3	2342,4	85,2	2749	100
5	Vadžgirio	0,1	0	37,4	1,3	2864,6	98,7	2902,1	100
6	Šimkaičių	0	0	1	0	3516,7	100,0	3517,7	100
7	Birbiliškės	18,3	0,7	18,2	0,7	2674,7	98,7	2711,2	100
	Viso:	159,4	**0,9**	2142	**11,8**	17170,4	**87,3**	19471,8	**100**

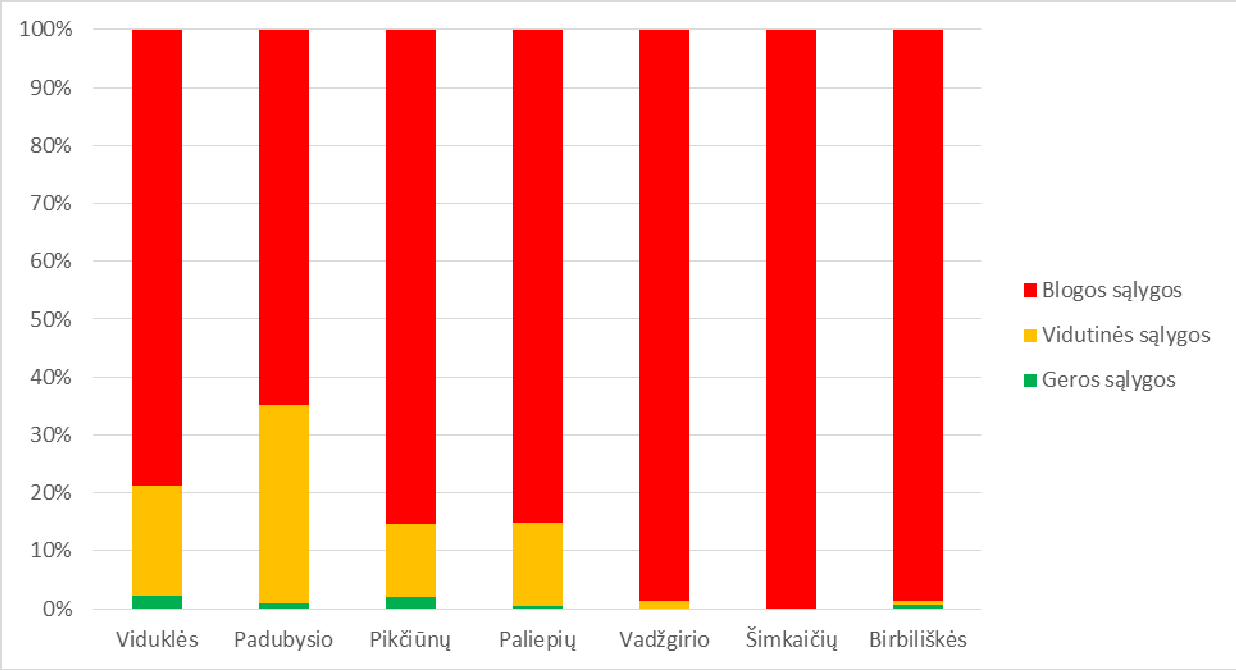

3 pav. VĮ Raseinių miškų urėdijos girininkijų valstybinės reikšmės miškų ploto pasiskirstymas pagal rekreacinį potencialą

Paskaičiavus pagal šią metodiką, valstybinės reikšmės miškuose yra 159,4 ha miškų, kuriuose yra geros sąlygos poilsiui, o tai sudaro tik 0,9 % nuo bendro miškų ploto. Daugiausia tai brandūs (A1 tipas) ir pribręstantys pušynai bei pušynai su eglių priemaiša. Vidutinės sąlygos poilsiui miške yra maždaug 2142 ha arba apie 11,8 % bendro miškų ploto. Likusioje dalyje (17170,4 ha arba 87,3 %) medynai yra drėgni, pelkėti arba su gausia žoline augmenija, traku, kuriuose sąlygos poilsiui yra blogos. O drėgnų, tankių medynų poilsiautojai vengia ne vien tik dėl jų drėgnumo, bet vasarą ir dėl erkių bei uodų.

Miško tinkamumą poilsiui didele dalimi lemia ir jo padėtis vandens telkinių atžvilgiu. Jeigu

grybavimui ir uogavimui tai turi mažą įtaką, tai ilgesniam poilsiui yra būtinas vandens telkinys ir kuo jis didesnis tuo jo pakrančių miškai poilsiautojams yra patrauklesni.

3.4. Turistinės trasos ir maršrutai

Linijinės rekreacinės sistemos pagrindą sudaro bendruosiuose planuose pateikiamos turizmo trasos, kurios teikia prioritetą kryptingam šio krašto pažinimui, gamtos ir kultūros paveldo objektų lankymui bei rekreacijos ir turizmo plėtojimui. Ypatingą reikšmę turi regioninio parko turistinių trasų ir takų sistemos, kurios tikslingai paskirsto turistų srautus ir suteikia galimybę išsamiai susipažinti su gamtos ir kultūros vertybėmis. Miškų urėdijos rekreacinė sistema (su savo takais bei poilsio gamtoje objektais) taip pat įsilieja į bendrą rekreacinę sistemą ir prisideda prie krašto rekreacijos ir turizmo plėtojimo.

Be bendrųjų tranzitinių turistinių judėjimo kelių, dažniausiai atitinkančių svarbiausius autotransporto judėjimo kelius, pažintinio turizmo sistemą Raseinių krašte formuoja prioritetinių nacionalinės svarbos specializuoto pažintinio turizmo trasų sistemos, kurios dalys (kai kurios turistinių trasų atkarpos) patenka į Raseinių ar Jurbarko savivaldybių teritoriją:

- dalis Jono Pauliaus II piligrimų kelio (autoturizmo trasa),
- dalis nacionalinio dviračių turizmo trasų tinklo,
- dalis tranzitinės dviračių turizmo trasos,
- dalis automobilių turizmo trasos tinklo,
- dalis nacionalinės vandens turizmo trasos,
- Dubysos slėnio pėsčiųjų – dviračių trasa.

3.5. Esami rekreaciniai objektai

Šiuo metu rekreacinė infrastruktūra valstybiniuose miškų urėdijos miškuose yra gana gerai vystoma. Pagrindiniai rekreaciniai objektai yra įrengti labiausiai tam tinkamose vietose – prie vandens telkinių bei labiausiai žmonių lankomuose miškuose. 5 lentelėje pateikiami rekreacinių objektų sąrašai.

Valstybinės reikšmės miškuose yra 11 atokvėpio vietų, 11poilsiaviečių, 1 stovyklavietė ir 4 pažintiniai takai. Po 5 rekreacinius objektus yra Padubysio, Viduklės ir Šimkaičių girininkijose. Padubysio girininkijoje 3 objektai yra Dubysos regioninio parko teritorijoje.

Miško rekreaciniai objektai, ypač esantys netoli lankomų gamtos ar kultūros paveldo objektų, įsilieja į bendrą rekreacinę sistemą ir užima svarbų vaidmenį pažintiniame ir poilsio gamtoje turizme.

4 pav. Pažintinis takas partizanų atminimui Daugėliškių miške.

5 lentelė. **Esami rekreacijos objektai**

Eil. Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Adresas		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		Kvartalai	Sklypai		
Viduklės girininkija					
Poilsiavietės					
1	„Pašalė“	3	22	IIA	Pavėsinė, miško baldų komplektas, laužavietė, šiukšliadėžė, tualetas, medinės supynės.
2	„Laužavietė“	35 40	45 5	IVA	Pavėsinė su miško baldų komplektu , laužavietė, šiukšliadėžė, tualetas, vaikų žaidimo aikštelė.
Stovyklavietės					
1	Jūkainiai	4	4	IIA	Pavėsinės – 3 vnt., miško baldų komplektai (stalas ir du suolai) – 4 vnt., laužavietė, šiukšliadėžė, persirengimo kabina, medinis lieptas, medinės supynės, vaikų žaidimo aikštelė, automobilių stovėjimo aikštelė, informacinis stendas.
Pažintiniai takai					
1	Pažintinis pėsčiųjų takas „Skruzdėlynas“	40	3,4,5,9,11,15,16	III/IVA	Natūralaus grunto takas su rekreacine infrastruktūra.
2	Jūkainių pažintinis – rekreacinis takas	4; 3	2,4,6,7,9,12,13; 22.	IIA	Lentomis grįstas takas su rekreacine infrastruktūra. *(Dalis tako yra privačiame ir rezervuotame privatizavimui miške. 3 kv., 22 skl.)*
Kiti įdomūs pažintiniu požiūriu objektai					
1	Danielių ir muflonų aptvaras	35		IVA	2004 metais įrengtas 24 ha ploto aptvaras laukiniams gyvūnams gausinti
Padubysio girininkija					
Atokvėpio vietos					
2	„Bedančiai“	46	43	IIA	Pavėsinė su miško baldų komplektu, šiukšliadėžė. *Dubysos regioninio parko teritorija*
3	Atokvėpio vieta	53	3	IVA	Priklauso medžiotojams.
Poilsiavietės					
1	„Prie gražuolio“	42	2	IIA	Pavėsinė su miško baldų komplektu, laužavietė,

Eil. Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Adresas		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		Kvartalai	Sklypai		
					šiukšliadėžė. *Dubysos regioninio parko teritorija*
2	„Vandenvietė“ („Bralinskių“)	58	42,43,45,47	II B	2 informaciniai stendai, 2 laužavietės, , 6 miško baldų komplektai (stalas ir du suolai), 2 suolai prie laužaviečių, persirengimo kabina, automobilių stovėjimo aikštelė, šiukšlių konteineris. *Dubysos regioninio parko teritorija*
Pažintiniai takai					
1	Pažintinis takas „Gražusis ąžuolas“	36	30, 38,39	IIA	Lentomis grįstas medinis takas su rekreacine infrastruktūra. *Dubysos regioninio parko teritorija*
Pikčiūnų girininkija					
Atokvėpio vietos					
1	„Pakelė“	41	42	IVA	Pavėsinė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė
Poilsiavietės					
1	„Senkelis“	39	8	IVA	Pavėsinė su miško baldų komplektu, tualetas, šiukšliadėžė, informaciniai stendai
Paliepių girininkija					
Atokvėpio vietos					
1	„Pasaga“	4	19	IVA	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
2	„Žalioji stotelė“	9	25	IVA	Pavėsinė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
3	„Kepurinė“	45	1		Pavėsinė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
Pažintiniai takai					
1	Pažintinis takas partizanų atminimui	125; Kvartalinėmis: 124/125; 125/128; 125/127.	16-18, 25-28	IVA	Natūralaus grunto, su žvyruotomis atkarpomis, pažintinis takas partizanų atminimui.
Kiti įdomūs pažintiniu požiūriu objektai					
1	Dendroliginė kolekcija	142	1	IIB	Įkūrėjas A. Kaltenis. Kolekcijoje 153 rūšys.
Vadžgirio girininkija					
Poilsiavietės					
1	„Giria“	18	16	IVA	Pavėsinė, miško baldų komplektas,

Eil. Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Adresas		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		Kvartalai	Sklypai		
					laužavietė, šiukšliadėžė, medinis lieptas.
2	„Prie grybo“	56	1	IVA	Pavėsinė, miško baldų komplektas, laužavietė, tualetas, šiukšliadėžė.
3	„Šernynė“	87	11	IVA	Pavėsinė su miško baldų komplektu, laužavietė, šiukšliadėžė, informaciniai stendai.
Šimkaičių girininkija					
Atokvėpio vietos					
1	„Prie girininkijos“	13	45		Pavėsinė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė
2	„Tidikas“	34	33	III	Pavėsinė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
3	„Prie kelmo“	27	35	IIA	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė
Poilsiavietės					
1	„Žaliu taku“	15	8	IVA	Pavėsinė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, tualetas, medinis lieptas.
2	„Giliukas“	58	3	IVA	Pavėsinė, miško baldų komplektas, tualetas, šiukšliadėžė, informacinis stendas, medinis lieptas.
Birbiliškės girininkija					
Poilsiavietės					
1	„Uogynų kalva“	13	15	IVA	2 pavėsinės, 2 miško baldų komplektai, laužavietė, šiukšliadėžė, tualetas
Atokvėpio vietos					
1	„Garšpelkis“	49	16	IVA	Pavėsinė su miško baldų komplektu, šiukšliadėžė.
2	„Medžiotojas“	59	35	IVA	Pavėsinė su miško baldų komplektu, šiukšliadėžė.

6 lentelė. **Esamų miško rekreacinių objektų sąvadas**

Eil. Nr.	Girininkija	Atokvėpio vietos	Poilsiavietės	Stovyklavietės	Pažintiniai takai	Iš viso girininkijose:
1	Viduklės	0	2	1	2	5
2	Padubysio *(tame tarpe Dubysos RP)*	2 *(1)*	2 *(2)*	0 *(0)*	1 *(1)*	5 *(4)*
3	Pikčiūnų	1	1	0	0	2
4	Paliepių	3	0	0	1	4
5	Vadžgirio	0	3	0	0	3
6	Šimkaičių	3	2	0	0	5
7	Birbiliškės	2	1	0	0	3
	Iš viso: *(tame tarpe Dubysos RP)*	11 *(1)*	11 *(2)*	1 *(0)*	4 *(1)*	27 *(4)*

5 pav. Jūkainių stovyklavietėje (Viduklės g-jos 4 kv.)

4. PROJEKTUOJAMA REKREACIJOS TERITORINĖ SISTEMA

4.1. Rekreacinių išteklių panaudojimas

Miškų urėdijos teritorijos rekreacijos teritorinę sistemą sudaro įžymios lankytinos vietos ir objektai miške ir šalia jo, turistiniai keliai, takai bei trasos, poilsio vietos, sujungtos tarpusavyje turistiniais lankymo maršrutais, o taip pat su aplinkine apgyvendinimo ir autokelių sistema. Rekreacinę teritorinę sistemą lemia lankytinų vietų išsidėstymas ir teritorijos infrastruktūra.

Esami ir projektuojami rekreacijos objektai bei kraštovaizdžio formavimo priemonės sudarys miškų urėdijos valdomų valstybinių miškų pritaikymo žmonių poilsiui kompleksą. Miškų urėdijos miškuose pagrindinės rekreacijos kryptys turėtų būti – pažintinis turizmas ir poilsis gamtoje.

Miško rekreacinės infrastruktūros gerinimui tikslinga panaudoti ne tik miškų urėdijos lėšas, bet ir rajono savivaldybės, regioninio parko, taip pat siekti galimybės gauti finansavimą iš ES struktūrinių fondų.

7 lentelė. **Rekreacinės infrastruktūros objektų valstybiniuose miškuose klasifikacija, bendri turinio ir kokybės reikalavimai**

Objektas	Turinio reikalavimai	Kokybės ir kiti reikalavimai
Atokvėpio vieta	-lauko baldai -vizualinė informacija	Vieninga kompozicija, objekto nomenklatūros optimalumu, vieninga konstrukcija ir medžiagomis, vieninga spalvų gama. Metalinės detalės paliekamos natūralios metalo spalvos. Respektuojant gamtines formas, saikingai naudojami tradiciniai rekreacinės architektūros puošybos elementai. Visais atvejais siekiama, kad objektų skaičius, įeinantis į komplektą būtų optimalus. Tai palengvins jų gamybą.

Mokomasis takas	-lauko baldai -pavėsinės -tualetai -vizualinė informacija -privažiavimai, automobilių stovėjimo sprendimai	Mažosios architektūros objektai turi sudaryti vieningą komplektą. Šis komplektas turi būti komplektuojamas visiems šio miško takams siekiant paryškinti takų stilistinį vientisumą bei savitumą.
Pažintinis takas	-vizualinė informacija -lauko baldai -pavėsinės -sporto ar laisvalaikio įrenginiai -laužavietės -tualetai -automobilių stovėjimo sprendimai	Takų įrangos elementai (lauko baldai, vizualinės informacijos objektai) projektuoti atsižvelgiant į esamą apylinkių rekreacinės architektūros pobūdį, proporcijas, medžiagas, spalvas, tekstūras.
Poilsiavietė	-lauko baldai -pavėsinės -sporto ar laisvalaikio įrenginiai -laužavietės -tualetai -vizualinė informacija -automobilių stovėjimo aikštelės	Naudojamas medis, įranga dažoma natūraliam medžiui artima spalva.
Rekreacinis takas	-miško baldai, pavėsinės, -sporto ar laisvalaikio įrenginiai: laipynės, supynės, vaikų žaidimo įrenginiai ir kt. -vizualinės informacijos įrenginiai,	Respektuojant gamtines formas, saikingai naudojami tradiciniai rekreacinės architektūros puošybos elementai.
Stovyklavietė	-vieta palapinėms statyti -prausyklos, tualetai -atliekų surinkimo aikštelės -lauko baldai -pavėsinės -sporto ar laisvalaikio įrenginiai; -automobilių stovėjimo aikštelės -laužavietės -vizualinės informacijos įrenginiai	

<u>Informacinės priemonės.</u> *Informaciniai stendai* gaminami kokybiškai iš lauko sąlygoms atsparių medžiagų, funkcionalios konstrukcijos. Pritvirtinti prie tvirtai įkastų stulpelių (medinių, metalinių, betoninių ir kt.) tinkamam žiūrėjimui (paprastai nežemesniame negu 2 m.) aukštyje. Statomi prie įvažiavimo į vietos objektą (kelio, kvartalinės) atviroje, lengvai pastebimoje ir pasiekiamoje vietoje. Jeigu į objektą galima įvažiuoti ar įeiti keletu skirtingų kelių ar objektas turi ilgą atkarpą su keliu,- statomi keli.

Nuorodos į atskirus objektus teritorijų viduje gali būti žemesnės. Gaminami skydai (nerūdijančios skardos lakšto, plastiko, medienos ar kt.), kurių dydis yra ne mažiau kaip 0,2 m2 ploto, užrašas aiškiai perskaitomas, naudojami patikimi lauko sąlygoms dažai, poligrafija,

nurodomas miškų urėdijos pavadinimas (gali būti pridedant logotipą), girininkijos pavadinimas, kvartalų ir sklypų numeriai, objekto pavadinimas ir paskirtis, objekto schema ir aprašymas (jeigu būtina), objektą prižiūrinčios girininkijos telefono numeris ir kt.

4.2. Poilsio organizavimo sprendiniai

Rekreacinė sistema VĮ Raseinių miškų urėdijoje yra gana gerai išvystyta. Tam pasitarnauja ir tai, kad į miškų urėdijos teritoriją patenka Dubysos regioninis parkas, kuriame daug dėmesio skiriama rekreacijai. Artimiausiais metais daugiausia dėmesio reikėtų skirti jau esamų objektų atnaujinimui, priežiūrai, naujos rekreacinės įrangos papildymui. Naujai įrengti siūloma vieną pažintinį pėsčiųjų taką Padubysio girininkijos 69 kv. 24, 25, 29 ir 30 sklypuose. Ši vieta yra šalia Dubysos upės, įspūdingame ir unikaliame šlaite. Take bus galima susipažinti su Dubysos slėniams būdingomis augavietėmis, juose augančiais augalai ir unikaliu kraštovaizdžiu.

Be to siūlome rekonstruoti 1 poilsiavietę, 1 atokvėpio vietą, 1 pažintinį taką. Pirmiausia pasirinktinai rekonstruojami turėtų būti labiausiai lankomi ir patogiausiai pasiekiami objektai. **Naujų objektų įrengimui ar jau esamų atnaujinimui tikslinga siekti ES paramos.** Minėti objektai detaliau pateikiami 8 lentelėje.

Siūlome pažintiniuose takuose, atokvėpio vietose, prie lankomų gamtos objektų nestatyti šiukšliadėžių ir atliekų konteinerių, nes tai skatina šiukšlinimą, konteinerius palikti tik masinio susibūrimo vietose (pvz. stovyklavietėse, poilsiavietėse).

8 lentelė. **Projektuojami nauji ir numatomi atnaujinti rekreaciniai objektai**

Eil. Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Adresas		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		Kvartalai	Sklypai		
Padubysio girininkija					
Poilsiavietės					
1	„Vandenvietė“ („Bralinskių“)	58	42,43,45,47	II B	Poilsiavietės atnaujinimas papildant įrangą pavėsinėmis, miško baldais, mediniais atrakcionais ir kita rekreacine infrastruktūra **Tikslinga siekti ES paramos.** *Dubysos regioninio parko teritorija*
Pažintiniai takai					
1	Pėsčiųjų pažintinis takas „Gražusis ąžuolas“	36	30, 38 39	IIA	Tako atnaujinimas. Atnaujinti dangą, papildyti rekreacinę infrastruktūrą. *Dubysos regioninio parko teritorija*

Eil. Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Adresas		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		Kvartalai	Sklypai		
2	Pėsčiųjų pažintinis takas „Lūgai“	69	24,25,29,30	IIB	Naujai projektuojamas takas su informaciniais stendais, apžvalgos aikštelėmis, atokvėpio vietomis ir kita rekreacine infrastruktūra. **Tikslinga siekti ES paramos.** *Dubysos regioninio parko teritorija*
Paliepių girininkija					
Atokvėpio vietos					
1	„Pasaga“	4	19	IVA	Atokvėpio vietos atnaujinimas įrengiant naują pavėsinę.

9 lentelė. **Projektuojamų naujų ir numatomų atnaujinti rekreacinių objektų sąvadas**

Eil. Nr.	Girininkija	Atokvėpio vietos	Poilsiavietės	Pažintiniai takai	Iš viso girininkijose:
1	Padubysio *(tame tarpe Dubysos RP)*	0 *(0)*	1 *(1)*	2 *(2)*	3 *(3)*
2	Paliepių	1	0	0	1
	Iš viso: *(tame tarpe Dubysos RP)*	1 *(0)*	1 *(1)*	2 *(2)*	4 *(3)*

6 pav. Birbiliškės girininkijos 49 kv. esanti atokvėpio vieta „Garšpelkis“.

4.3. Rekreacinės infrastruktūros elementai

Atnaujinamuose ir naujai projektuojamuose objektuose planuojama įrengti pavėsines, lauko baldus, laužavietes, sporto ir žaidimų aikšteles, dviračių stovus, medines skulptūras, informacijai skirtus statinius ir įrenginius – stendus, nuorodas ir kt.

Projektuojami *lauko baldai* – mažosios architektūros elementai. Tai neatskiriama poilsiautojų sambūrio vietų dalis. Jų vaidmuo poilsio aikštelėse yra labai svarbus, nes padeda pajusti aplinkos mastelį, tenkina miško lankytojų utilitarinius ir estetinius poreikius bei padeda išsaugoti aplinkos dvasią ir grožį. Projektuojami statiniai turi būti saikingos architektūrinės išraiškos ir organiškai įsijungti į aplinką. Įrengiant statinius, nuimtas viršutinis dirvožemio sluoksnis turi būti sandėliuojamas, vėliau - panaudojamas teritorijos tvarkymui.

Mažosios architektūros objektus projektuoti laikantis šių principų:

- Mažosios architektūros objektai turi sudaryti vieningą komplektą. Šis komplektas turi būti naudojamas visiems šio miško rekreaciniams objektams, takams, tiek projektuojamiems, tiek perspektyviniams, siekiant paryškinti miško stilistinį vientisumą bei savitumą.

- Mažosios architektūros objektai turi pasižymėti stilistine vienove: vieninga kompozicija, objekto nomenklatūros optimalumu, vieninga konstrukcija ir medžiagomis, vieninga spalvų gama.
- Rekreacinės įrangos elementus (lauko baldai, vizualinės informacijos objektai) pagal galimybę, projektuoti atsižvelgiant į regiono architektūros formas, proporcijas, medžiagas, spalvas, tekstūras, atsižvelgiant į urėdijos ar regioninio parko įdirbį ir patirtį šioje srityje, labiausiai pavykusius pavyzdžius.
- Naudojamas medis, elementai dengiami tamsios spalvos impregnantu. Metalinės detalės paliekamos natūralios metalo spalvos. Respektuojant gamtines formas, saikingai naudojami tradiciniai rekreacinės architektūros puošybos elementai.
- Visais atvejais siekiama, kad objektų skaičius, įeinantis į komplektą būtų optimalus.

Rekreacinės infrastruktūros elementams impregnuoti galėtų būti naudojami impregnantai. Siekiant žaismingumo, galima panaudoti skirtingas spalvas atskiruose įrangos elementuose, pavyzdžiui: vizualinės informacijos priemones dažant skirtingai negu mažosios architektūros elementus: nukreipiančiąsias ir informacines rodykles- žalsvos, kitus mažosios architektūros elementus – bespalviais dažais.

Detalūs rekreacinės įrangos išdėstymo principai sprendžiami techniniame projekte.

4.4. Rekreacinės infrastruktūros aptarnavimas

Bet kokie rekreacinės infrastruktūros objektai palikti be priežiūros greitai sunyktų bei taptų šiukšlynais. Kad to išvengtume, būtina organizuoti šių objektų priežiūrą. Objektų priežiūrą sudarytų šie darbai:

-objektų apžiūra, sutvarkymas ir paruošimas poilsiavimo sezonui;

-pastovus šiukšlių surinkimas ir išvežimas sezono metu;

-funkcionuojančių lauko tualetų priežiūra;

-objektų teritorijos nušienavimas;

-malkų pristatymas laužavietėms;

-pastoviai atliekami einamojo remonto darbai.

Vienas iš pačių svarbiausių priežiūros darbų būtų šiukšlių surinkimas ir išvežimas atliekamas bent kartą per savaitę (lankomiausiuose objektuose bent 2 kartus) sezono metu.

Labai svarbu yra tinkamai prižiūrėti įrengtus ir funkcionuojančius lauko tualetus. To tinkamai neatliekant rekreaciniai objektai poilsiautojams tampa nepatrauklūs, atstumiantys ir papildomas poilsiautojų srautas pasiskirsto po tam nepritaikytas miško vietas. Stovyklaviečių ir kitų objektų teritorijos vasaros bėgyje turėtų būti nušienaujamos nors 2-3 kartus, vešlesnę žolę pašalinant iš objektų teritorijos.

Einamojo remonto darbai turėtų būti atliekami prieš poilsiavimo sezono pradžią, o vėliau – esant reikalui. Tai ir pavėsinių stogų einamasis remontas, sulūžusių ar aplaužytų miško baldų sutvarkymas, tvorelių remontas, išvirtusių iš savo vietos laužavietes juosiančių akmenų atstatymas ir panašūs darbai. Visus šiuos darbus turėtų atlikti pastoviai rekreacinės infrastruktūros objektus prižiūrintys žmonės.

4.5. Rekreacinės infrastruktūros kapitalinis remontas ir atnaujinimas

Kapitalinio remonto darbus reikėtų atlikinėti kas 5 metai. Per tiek laiko miško sąlygomis daugelis medinių įrenginių stipriai apipūva ir juos tenka remontuoti kapitališkai , pakeisti kai kurias jų dalis arba ir visą įrenginį. Kapitalinis remontas galėtų būti atliekamas ir rečiau, jeigu naudojamos medžiagos būtų pasirenkamos ilgaamžiškesnės, ne taip greitai yrančios ir apdorojamos jų tarnavimo laiką didinančiomis priemonėmis. Šie darbai galėtų būti atliekami ne rekreacinio sezono metu, tų pačių žmonių, kurie prižiūri rekreacinę infrastruktūrą. Einamojo remonto darbai – pavėsinių stogų, miško baldų, informacinių stendų bei nukreipiamųjų rodyklių ir kitų įrenginių smulkų remontą, užtikrinantį jų estetinio vaizdo ir eksploatacinių savybių išsaugojimą, reikėtų

atlikti esant reikalui, geriausia – kasmet.

Daugelis esamų rekreacinės infrastruktūros objektų yra gana stipriai susidėvėję, todėl tikslinga juos atnaujinti, parengus techninį atnaujinimo projektą ir pasinaudojant ES parama, pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programą.

7 pav. Poilsiavietė „Laužavietė“ Viduklės girininkijoje 35 ir 40 kv.

4.6. Kraštovaizdžio formavimo priemonės

Šiame projekte projektuojame dviejų rūšių kraštovaizdžio formavimo priemones - *miško laukymių ir poilsio aikščių šienavimą, bei kraštovaizdžio formavimo kirtimus.*

Kraštovaizdžio formavimo kirtimais siekiama sukurti visų pirma patrauklius rekreaciniu požiūriu vietovaizdžius. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai vykdomi IIB, III ir IVA grupių miškuose, jeigu tai neprieštarauja saugomų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams ir atitinka saugomų teritorijų tvarkymo ir apsaugos tikslus, teisės aktų, reglamentuojančių veiklą šiose teritorijose, reikalavimus. Šiems kirtimams priklauso erdvių bei kompleksiniai kraštovaizdžio formavimo kirtimai kirtimai:

a) erdvių formavimo kirtimai taikomi ten, kur būtina padidinti atvirų ir pusiau atvirų vietovaizdžių plotus uždaruose, ypač monotoniškuose (vienaardžiuose, grynuose ar mišriuose) medynuose, gyvenviečių prieigose, siekiant suformuoti pusiau atvirus medynus bei pagerinti patrauklių medynų erdvinę struktūrą, o taip pat atidengti kraštovaizdžio reginių vietas.

b) kompleksinio kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai vykdomi derinant kelis kraštovaizdžio formavimo kirtimų būdus.

Žymiausią kraštovaizdžio formavimo kirtimų dalį sudarytų didelio skalsumo, uždaro kraštovaizdžio tipo medynų retinimas, paverčiant juos gerai apžvelgiamu ir praeinamu mišku. Sengirių dekoratyvumą padidintų saikingi rinktiniai kirtimai, įvairiaardžių ar mišrių eglynų - atsiliekančių augime eglučių atranka. Šiais kirtimais reikėtų atidengti įdomesnius senojo miško medžius ir reginių perspektyvą, paįvairinti pakelės miškelių monotoniją, atveriant šviesias laukymes, trako paslėptus medynus. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai integruoja visas kitas kirtimų sistemas (ugdymo, sanitarinius ir atkuriamuosius-rekonstrukcinius). Pradėti vykdyti etapais ir vykdyti juos reikėtų nuolatos. Pradėti reikėtų nuo menkaverčio trako ir pomiškio iškirtimo, vėliau kirsti ir nepageidaujamus medžius formuojant estetiniu požiūriu priimtinas, patogias poilsiui erdves. Medyno formavimą kraštovaizdžio formavimo kirtimais pradžioje reikėtų atlikti palaipsniui maždaug per 3 metus, o vėliau jį reikėtų tęsti kartojant kas 2 metai, pašalinant tai kas atsiranda nereikalinga: želiantis nepageidaujamas trakas ar pomiškis, atsirandantys sausuoliai bei skurstantys prasto estetinio vaizdo medžiai. Kirstinus medžius turėtų atrinkti specialistai vegetacijos periodo metu esant medžiams su lapais, o kirsti – ne poilsio sezono metu.

VĮ Raseinių miškų urėdijoje kraštovaizdžio formavimo priemonės numatomos prie esamų ar projektuojamų bei rekonstruojamų kai kurių rekreacinių objektų, takų, vandens telkinių. Kraštovaizdžio formavimo tvarkymo priemonių urėdijos valdomuose valstybinės reikšmės miškuose suprojektuota 23 ha (10 lentelė). Didžiausios kraštovaizdžio formavimo priemonių

apimtys yra Viduklės ir Padubysio girininkijose. Daugiausia tai yra kirtimai prie esamų ir projektuojamų rekreacinių objektų taip pat miško laukymių ir poilsio aikščių šienavimas.

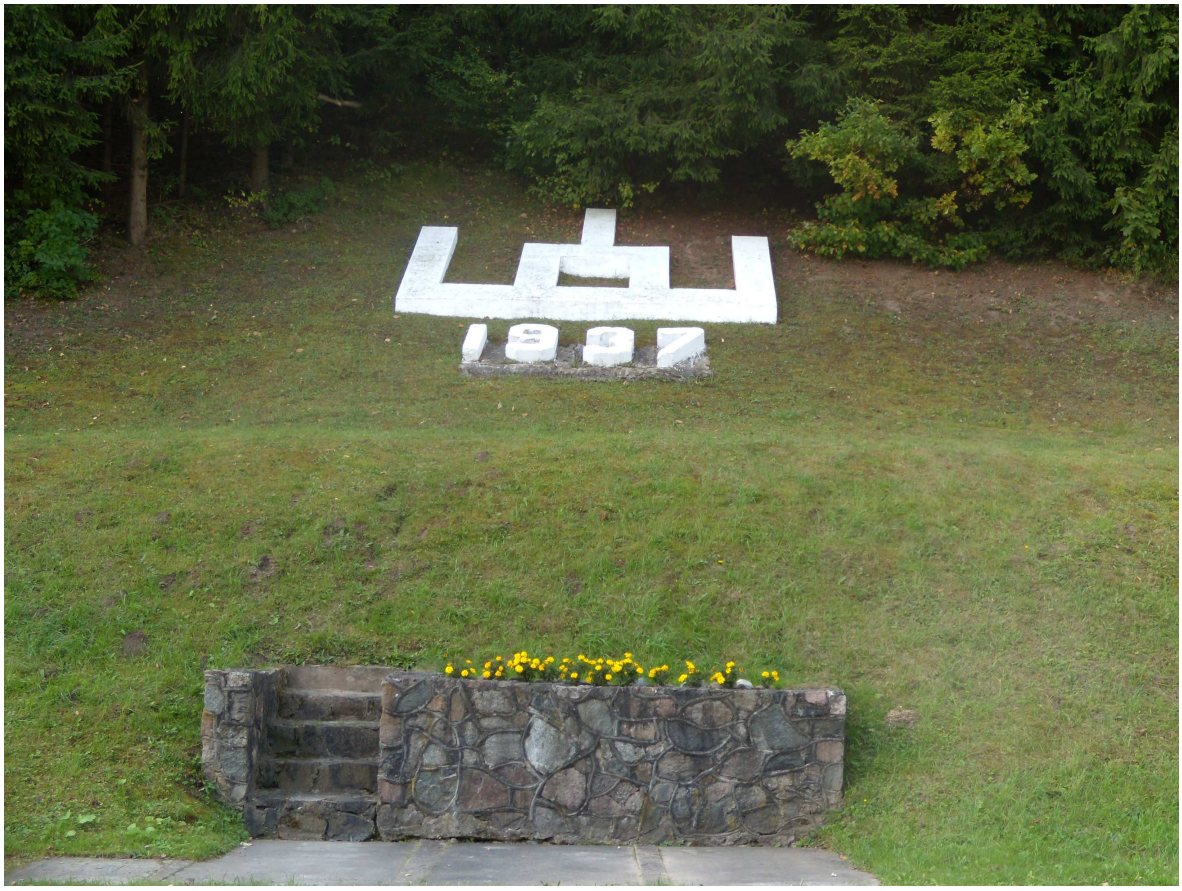

8 pav. Gedimino stulpai Paliepių girininkijoje.

10 lentelė. **Suvestiniai kraštovaizdžio formavimo priemonių duomenys**

Kv.	Skl..	Sklypo plotas, ha	KFP plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skal sumas	Augav ietė	Miškų grupė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
											Iš 1 ha	Sklype	
Viduklės girininkija													
35	45	1,2	1,2	9P 1E B E 10E Pomiškis:10E(20), 2m., 500/ha. Trakas: Št,Lz,Šm tankus.	120 80 80 120 60	0,7 0,1	Ncl	IVA	Kompleksiniai kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Retinti traką ir pomiškį, kirsti užstelbtus, augime atsilikusius, sausus ir pavojingus medžius. Formuoti mozaikišką, vaizdingą ir perregimą medyną, iš pomiškio ir antro ardo formuoti vaizdingas grupes. Arčiau pažintinio tako ir poilsiavietės kirtimai turėtų būti intensyvesni.	5	22 2	26 2	430 35
40	3	1,2	1,2	7P 2E 1B 10E	60 60 60 60	0,8 0,3	Ncl	IVA	Kompleksiniai kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Retinti traką, kirsti užstelbtus, augime atsilikusius, sausus ir pavojingus medžius. Formuoti vaizdingą ir perregimą medyną. Arčiau pažintinio kirtimai turėtų būti intensyvesni.	10	36 7	43 8	360 70
40	4	1,5	1,5	9E 1P B P E	60 60 60 150 100	0,9	Lbl	IVA		5	20	30	410
40	5	2,6	2,6	7P 1E 1E 1B J 10E Pomiškis:9E1B(25), 4m.,1 500/ha. Trakas: Št, Šm retas.	170 100 70 70 70 60	0,6 0,2	Lbl	IVA	Kompleksiniai kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Retinti traką ir pomiškį, kirsti užstelbtus, augime atsilikusius, sausus ir pavojingus medžius. Formuoti vaizdingą ir perregimą medyną, iš pomiškio ir antro ardo formuoti vaizdingas grupes. Arčiau pažintinio tako ir poilsiavietės kirtimai turėtų būti intensyvesni.	5	18 4	47 10	350 70
40	9	1,6	0,8	9J 1B E D 10E	60 60 65 60 60	0,8 0,1	Ucp	IVA	Kompleksiniai kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Retinti traką ir antrą ardą, kirsti užstelbtus, augime atsilikusius, sausus ir pavojingus medžius. Formuoti mozaikišką, vaizdingą ir perregimą medyną. Arčiau pažintinio kirtimai turėtų būti intensyvesni.	5	20	16	400 25
40	11	1,2	1,2	9E 1B J D P Pomiškis:10E(20),	65 60 60 60 65	0,9	Lbl	III	Kompleksiniai kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Retinti traką ir pomiškį, kirsti užstelbtus, augime atsilikusius, sausus ir pavojingus medžius. Formuoti vaizdingą ir perregimą medyną, iš pomiškio ir antro ardo formuoti vaizdingas grupes. Arčiau pažintinio tako kirtimai turėtų būti	5	22	26	440

Kv.	Skl..	Sklypo plotas, ha	KFP plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Miškų grupė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
											Iš 1 ha	Sklype	
				1,5m., 500/ha. Trakas: Št retas.					intensyvesni.				
40	15	0,9	0,9	7E 3P B	60 60 60	0,7	Lbl	III		5	17	16	340
40	16	2,4	2,4	8P 2E B 10E	65 65 65 60	0,8 0,2	Lbl	III		5	18 3	43 7	360 60
			11,8									**274**	
Padubysio girininkija													
58	39	1,3	1,3	10Gl Bt Trakas: Iv, Št vid. tankumo	60 55	0,7	Lds	IIB	Erdvių formavimo kirtimai. Kirsti traką, sausus ir pavojingus medžius. Formuoti mozaikišką, gerai peržvelgiamą poilsiavietės aplinkos medyną.	5	10	13	210
58	42	0,7	0,7	Poilsio aikštė					Bent kartą ar du kartus per sezoną šienauti. Pirmą kartą rekomenduojama šienauti vasaros viduryje, kai daugelis augalų būna peržydėję. Neleisti užaugti medžiais ir krūmais. Palaikyti tvarkingą ir neužšlamštintą poilsiavietės aplinką.				
58	43	0,5	0,5	Poilsio aikštė									
58	45	0,9	0,9	Miško poilsiavietė									
58	46	0,7	0,7	Miško laukymė									
58	47	1,7	1,7	Poilsio aikštė									
69	24	0,3	0,3	Miško laukymė									
69	25	0,5	0,5	Miško laukymė									
69	30	1,3	1,3	8Bt 2D Trakas: Iv, Št. tankus	45 45	0,6	Lds	IIB	Erdvių formavimo kirtimai. Kirsti traką, sausus ir pavojingus medžius. Formuoti mozaikišką, gerai peržvelgiamą poilsiavietės aplinkos medyną.	5	9	13	180
			7,9									**26**	
Pikčiūnų girininkija													
39	8	4,8	0,2	6P 2P 2P B Pomiškis:10E(30), 2m., 1500/ha.	85 65 130 65	0,9	Pbn	IVA	Erdvių formavimo kirtimai. Kirsti traką, pomiškį, sausus ir pavojingus medžius. Formuoti mozaikišką, gerai peržvelgiamą medyną.	10	28	6	280
			0,2									**6**	
Vadžgirio girininkija													
56	1	1,4	1,4	7E 2B 1P D 10E	90 90 90 90 50	0,8 0,1	Lcp	IVA	Erdvių formavimo kirtimai. Kirsti traką, sausus ir pavojingus medžius. Formuoti mozaikišką, gerai peržvelgiamą medyną.	5	21 1	29 2	420 25
87	11	0,1	0,1	Miško poilsiavietė					Bent kartą ar du kartus per sezoną šienauti. Pirmą				

Kv.	Skl..	Sklypo plotas, ha	KFP plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skal sumas	Augavietė	Miškų grupė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
											Iš 1 ha	Sklype	
									kartą rekomenduojama šienauti vasaros viduryje, kai daugelis augalų būna peržydėję. Neleisti užaugti medžiais ir krūmais. Palaikyti tvarkingą ir neužšlamštintą poilsiavietės aplinką.				
			1,5									**31**	
Birbiliškės girininkija													
13	15	0,5	0,5	Miško poilsiavietė					Bent kartą ar du kartus per sezoną šienauti. Pirmą kartą rekomenduojama šienauti vasaros viduryje, kai daugelis augalų būna peržydėję. Neleisti užaugti medžiais ir krūmais. Palaikyti tvarkingą ir neužšlamštintą poilsiavietės aplinką.				
49	16	1,1	1,1	6B 3J 1U D E J Pomiškis: 8U2J(10), 3m, 500/ha. Trakas: Lz, Šm, vid. tankumo.	60 60 60 60 60 40	0,6	Lds	IVA	Erdvių formavimo kirtimai. Kirsti traką, pomiškį, sausus, augime atsilikusius bei pavojingus medžius. Kirtimais siekti sukurti perregimą, mozaikišką, estetiškai patrauklų poilsiavimui medyną.	5	11	12	220
			1,6									**12**	
Iš viso:			**23**									**349**	

11 lentelė. **Suvestiniai kraštovaizdžio formavimo tvarkymo priemonių duomenys**

Eil. Nr.	Girininkija	Kraštovaizdžio formavimo priemonės			
		Kraštovaizdžio formavimo kirtimai		Šienavimas	Iš viso:
		Plotas, ha	Didžiausias iškertamas bendras tūris, m^3		
1	Viduklės	11,8	274	-	11,8
2	Padubysio	2,6	26	5,3	7,9
3	Pikčiūnų	0,2	6	-	0,2
4	Vadžgirio	1,4	31	0,1	1,5
5	Birbiliškės	1,1	12	0,5	1,6
Iš viso:		**17,1**	**349**	**5,9**	**23**

Literatūros sąrašas

1. Kultūros vertybių registras (2015). [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-10-01]. Prieiga per internetą: http://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search

2. Dubysos regioninio parko direkcija. [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-03-10]. Prieiga per internetą: http://www.dubysa.info/

3. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba (2012). Dubysos regioninis parkas. [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-11-09]. Prieiga per internetą: http://www.vstt.lt/VI/index.php#r/129

4. Generalinė miškų urėdija (2013). Rekreacinės infrastruktūros miškuose plėtra ir priežiūra. [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-08-25]. Prieiga per internetą: http://195.182.70.69/incoming/www/Valstybiniai_miskai/Veiklos_rodikliai/2014/6_2013_Veiklos_rodikliai_2013_Veiklos_rodikliai.pdf

5. Raseinių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas (2007). [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-10-01]. Prieiga per internetą: http://www.raseiniai.lt/index.php?3586287408

6. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (2002). [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-09-07]. Prieiga per internetą: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.737EFE13DAE0

PRIEDAI

1 Priedas

Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

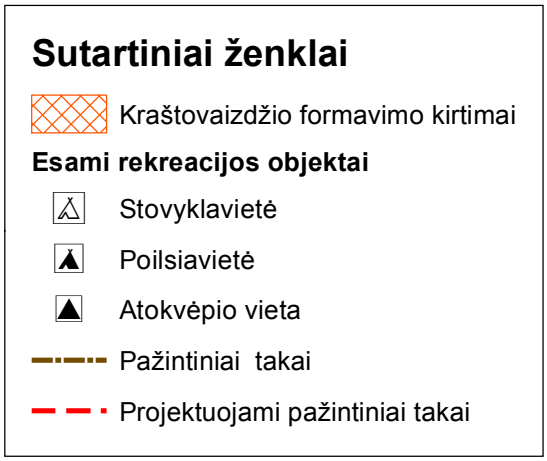

Viduklės girininkija

M 1 : 5 000

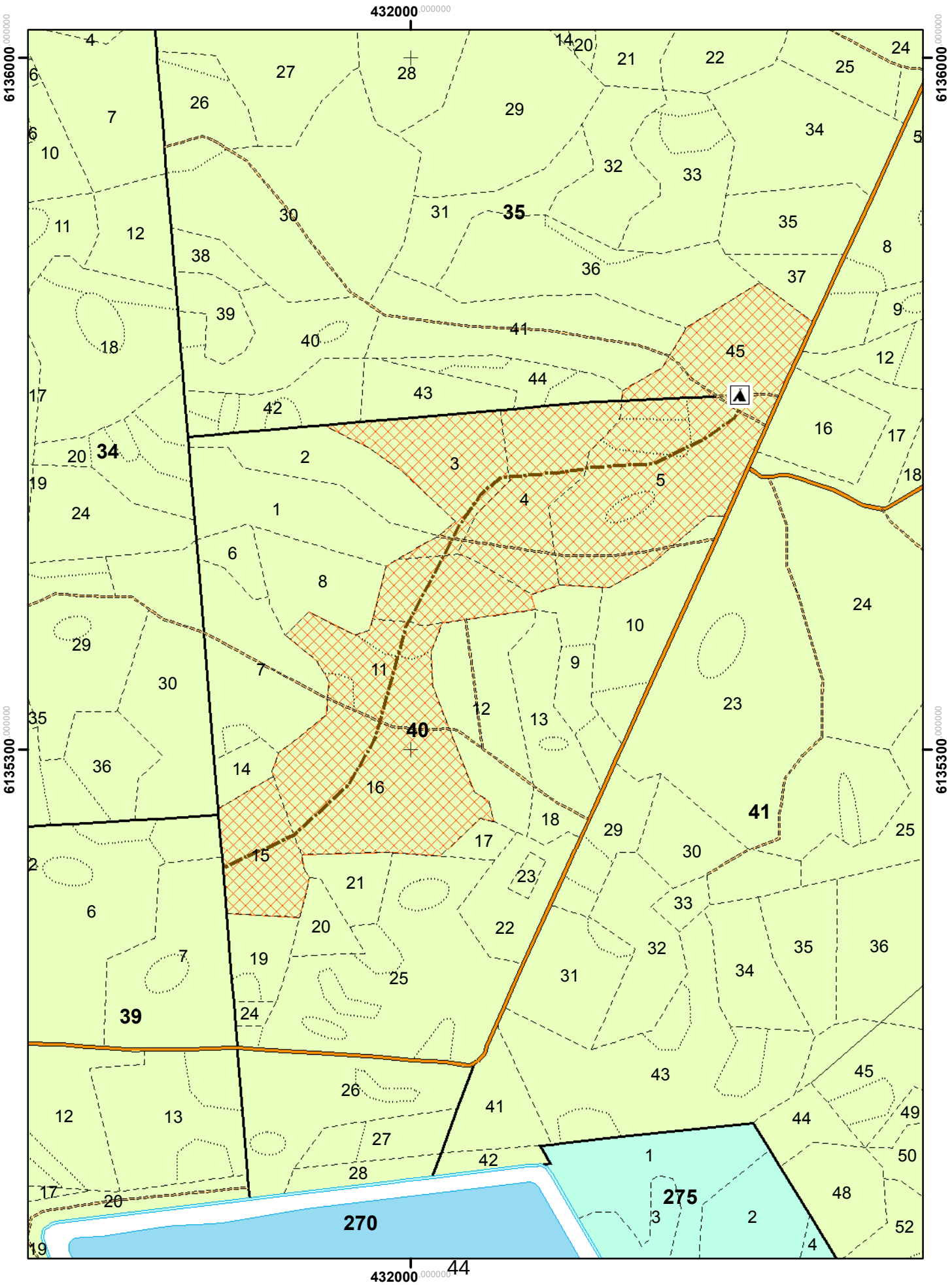

Padubysio girininkija

M 1 : 5 000

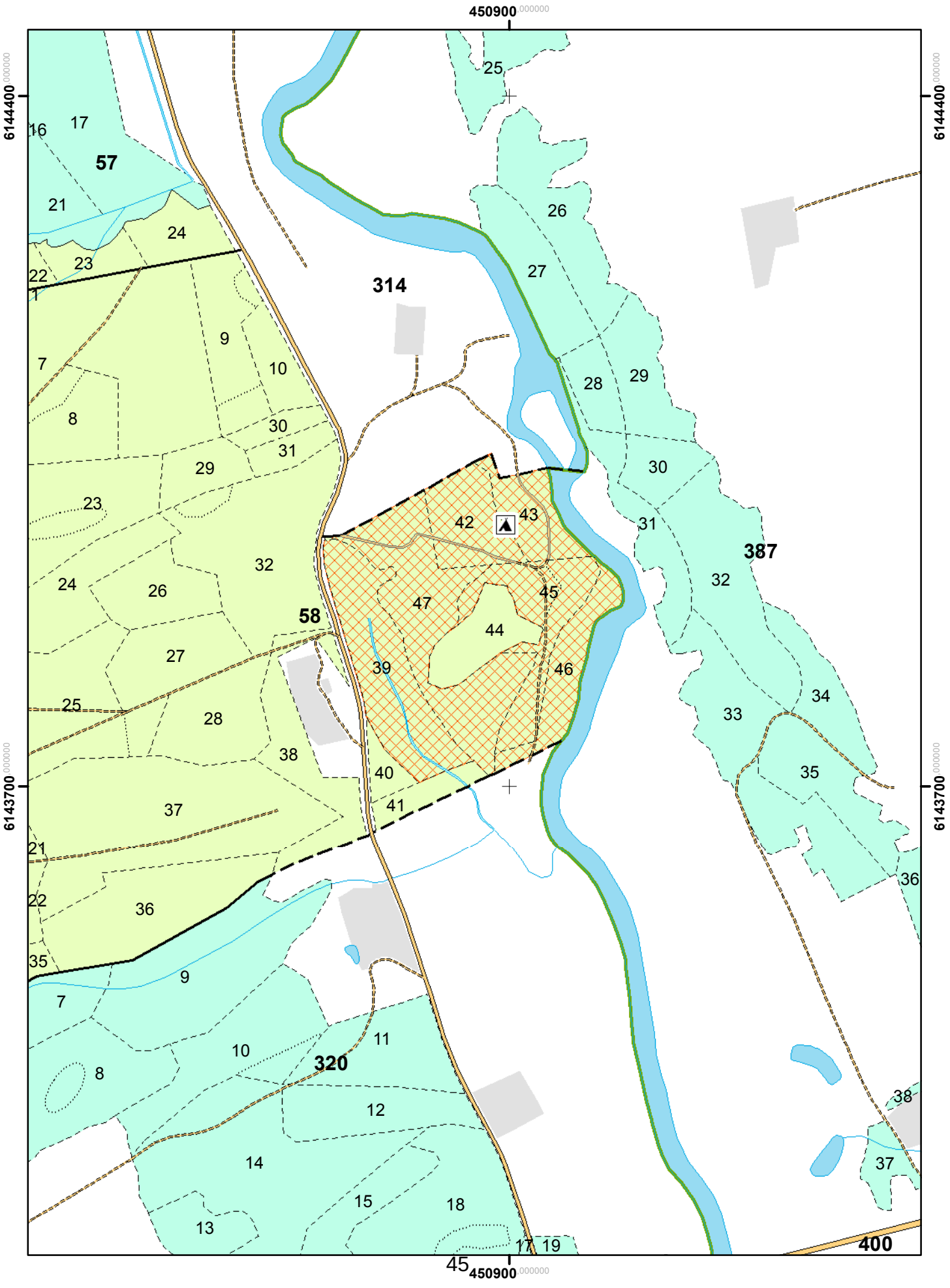

Padubysio girininkija

M 1 : 5 000

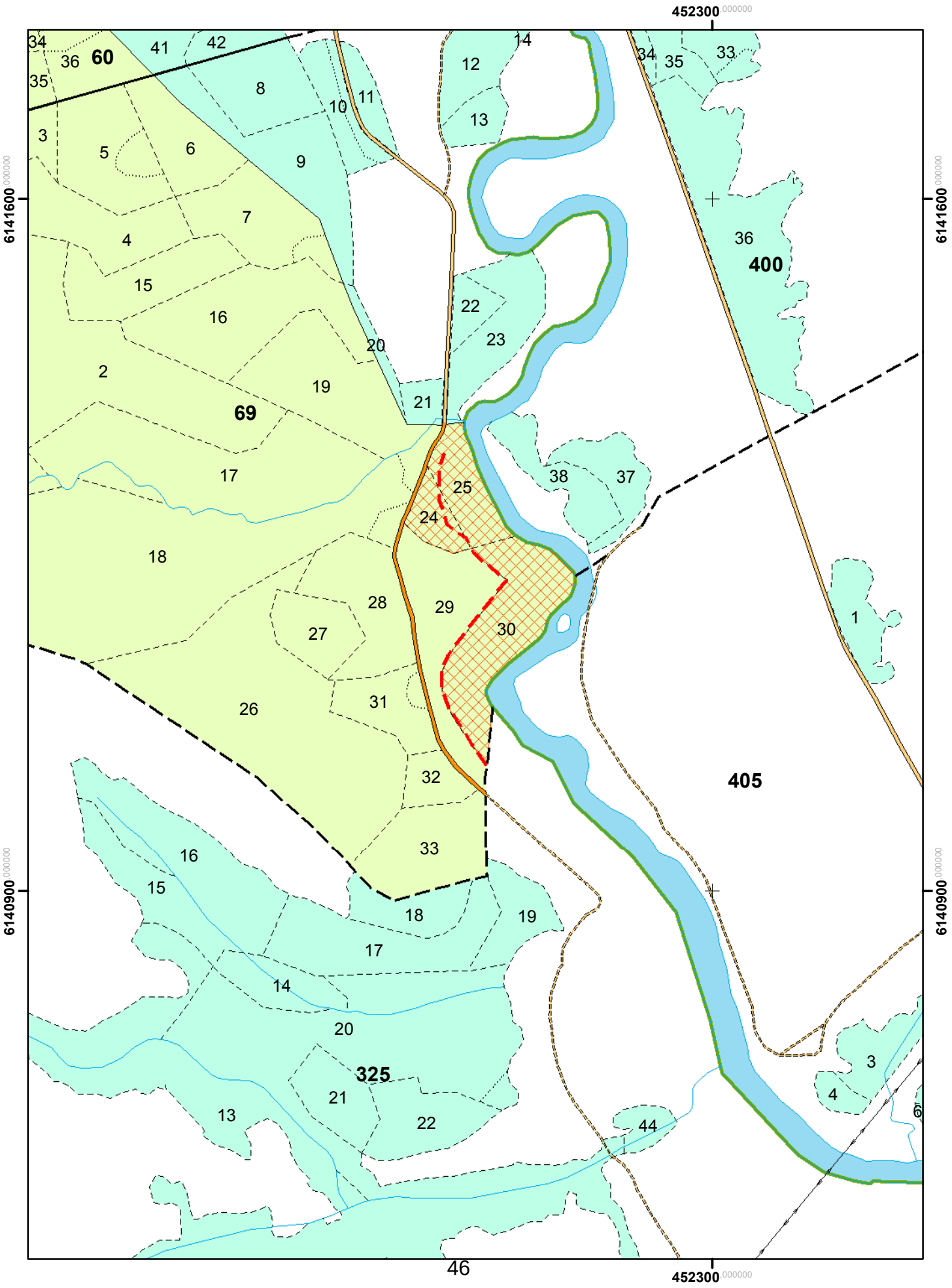

Pikčiūnų girininkija

M 1 : 5 000

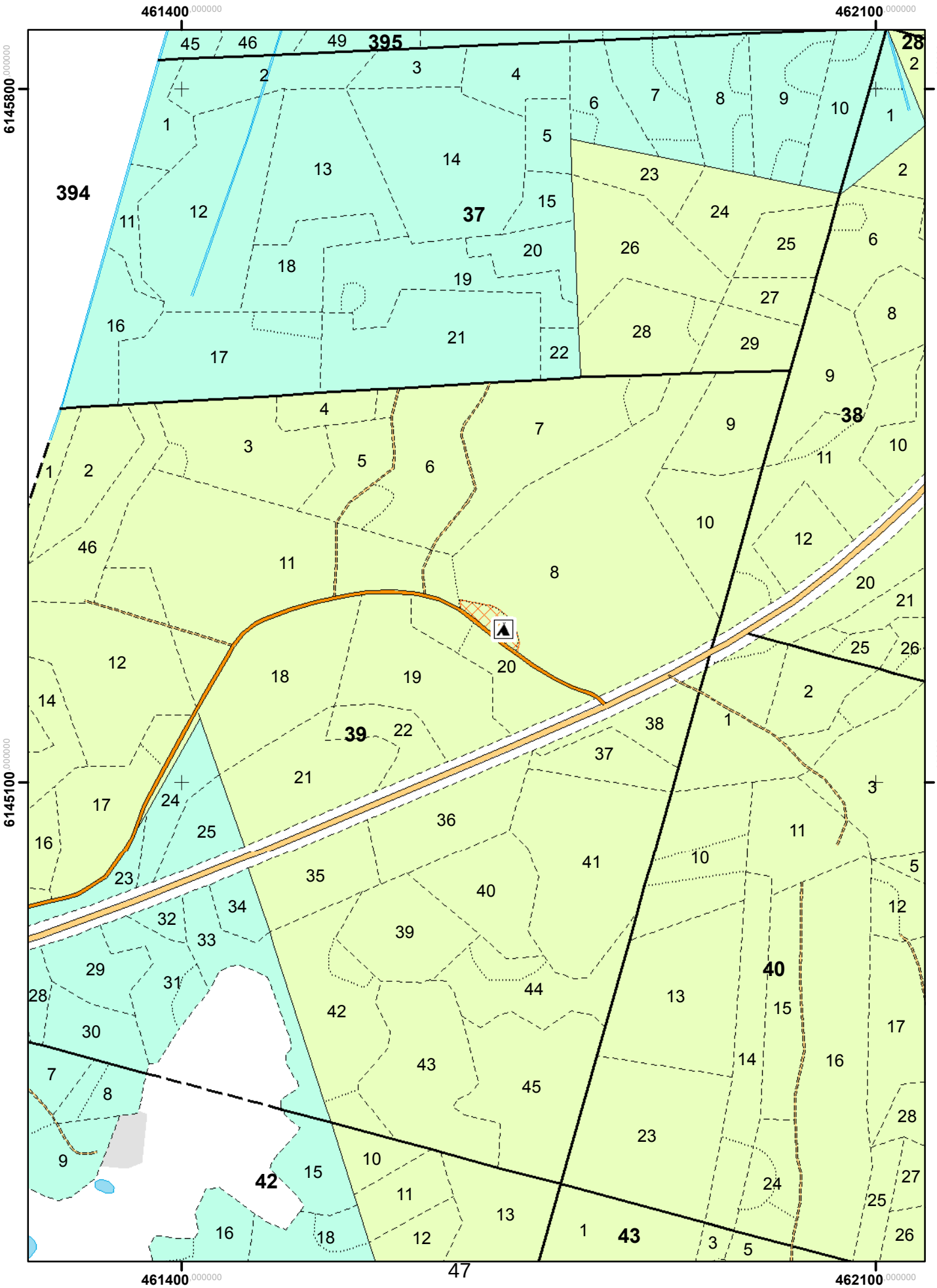

Vadžgirio girininkija

M 1 : 5 000

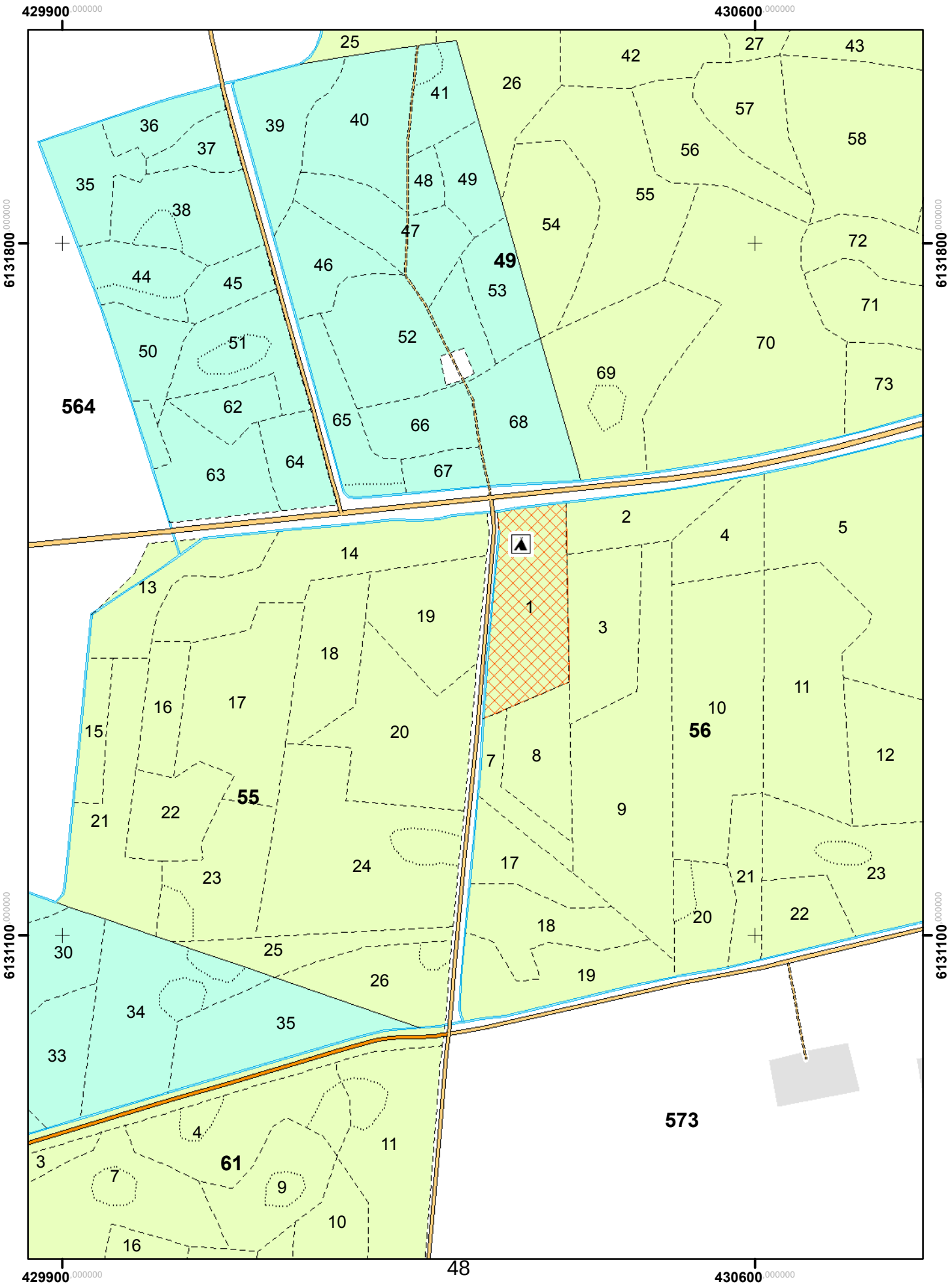

Vadžgirio girininkija

M 1 : 5 000

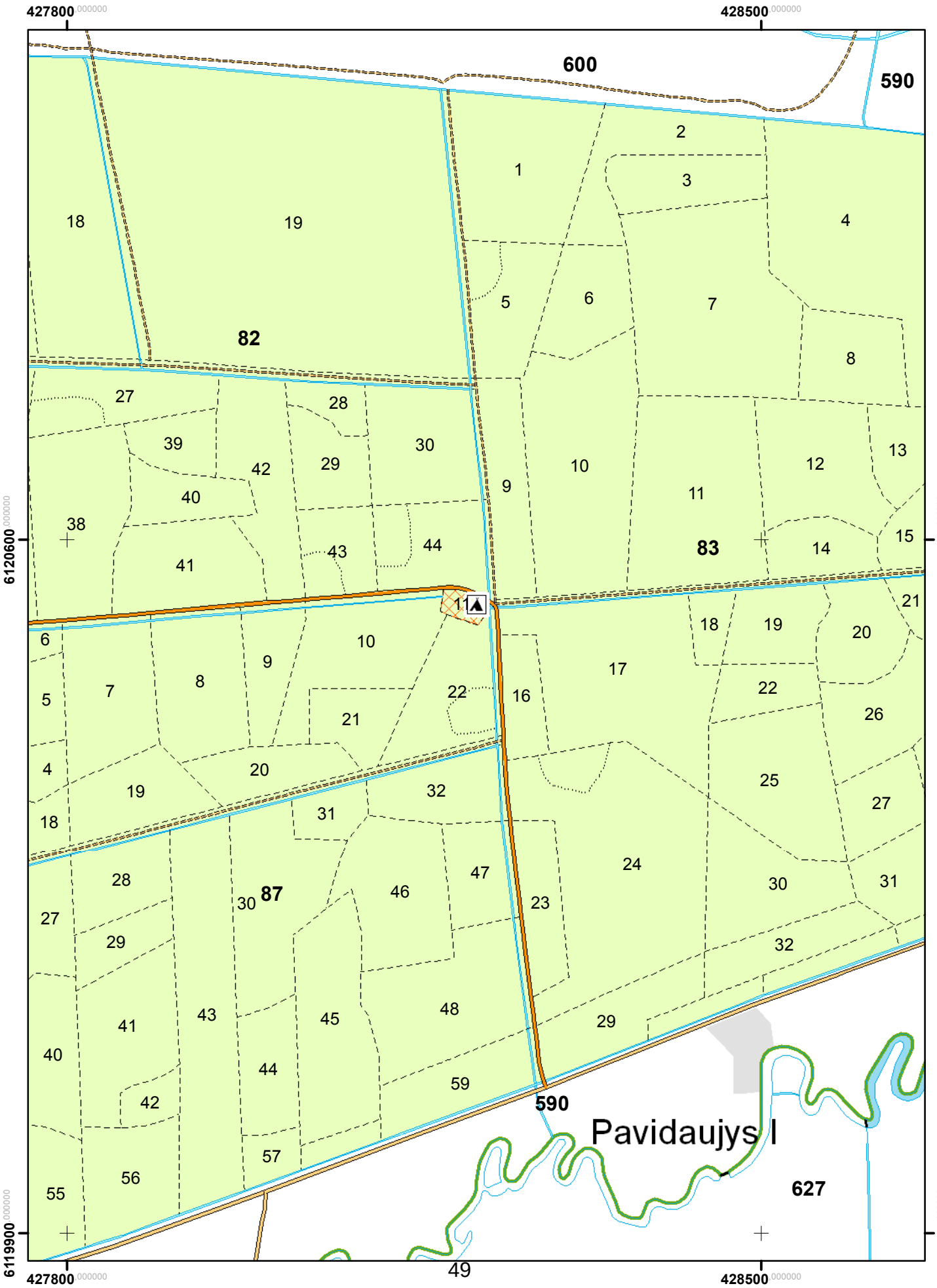

Birbiliškės girininkija

M 1 : 5 000

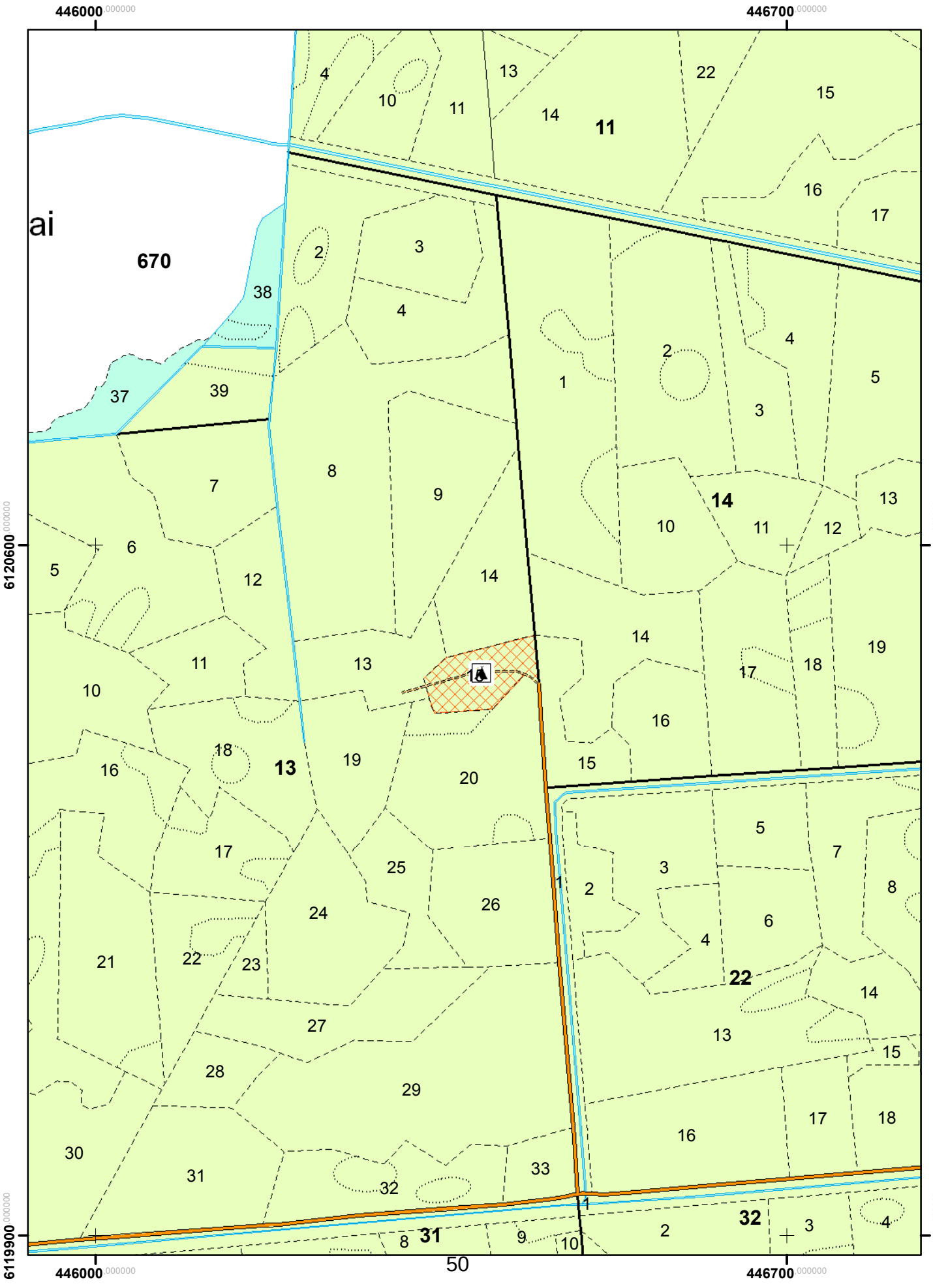

Birbiliškės girininkija

M 1 : 5 000

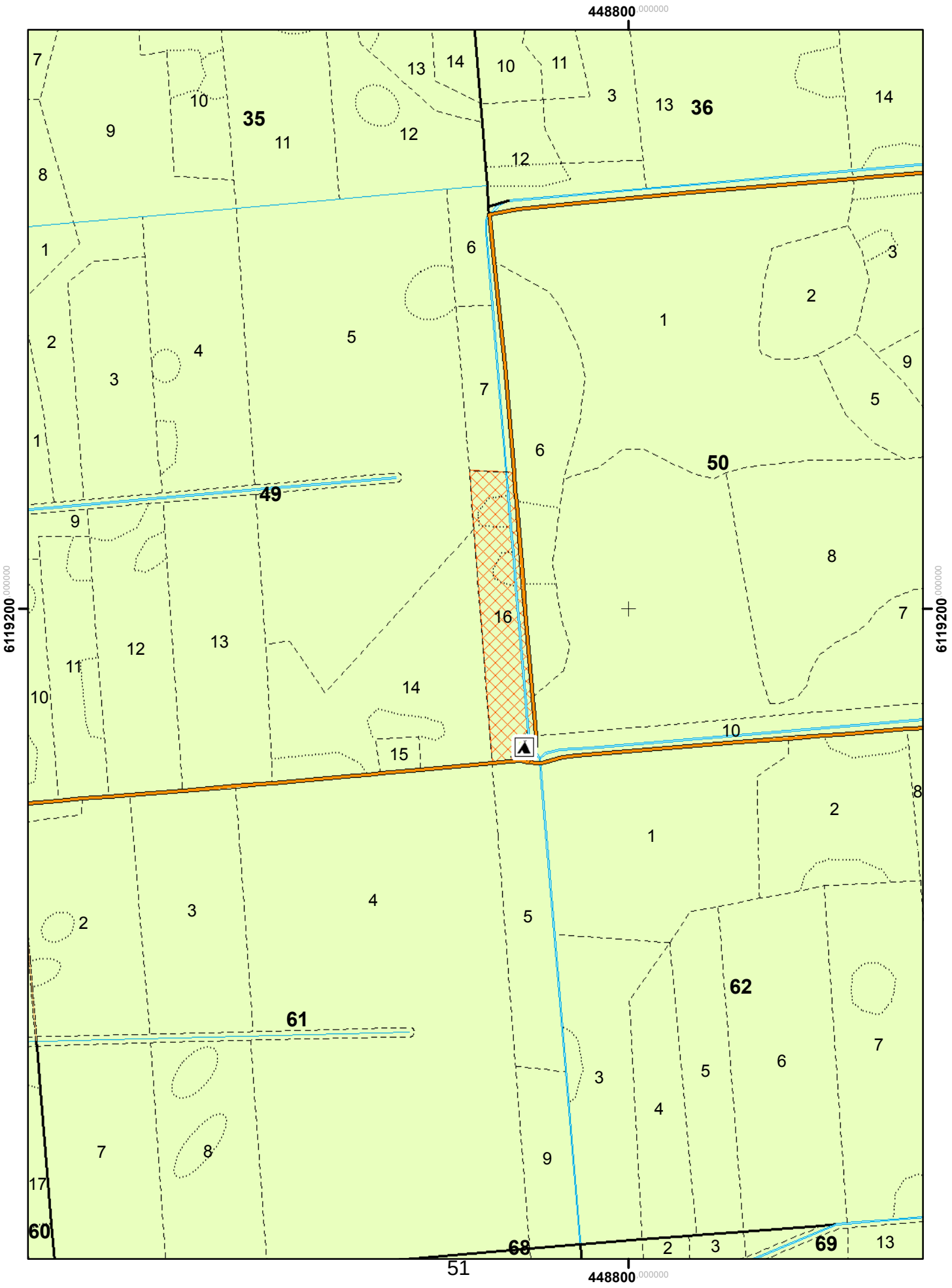

2 Priedas

Kultūros paveldo objektų teritorijos

Sutartiniai ženklai

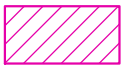
Kultūros paveldo objektų teritorijos

Kultūros paveldo objektų apsaugos nuo fizinio poveikio zona

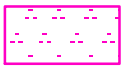
Kultūros paveldo objektų vizualinės apsaugos zona

Valstybinės reikšmės miškai

Kitų naudotojų miškai

Padubysio girininkija

M 1 : 10 000

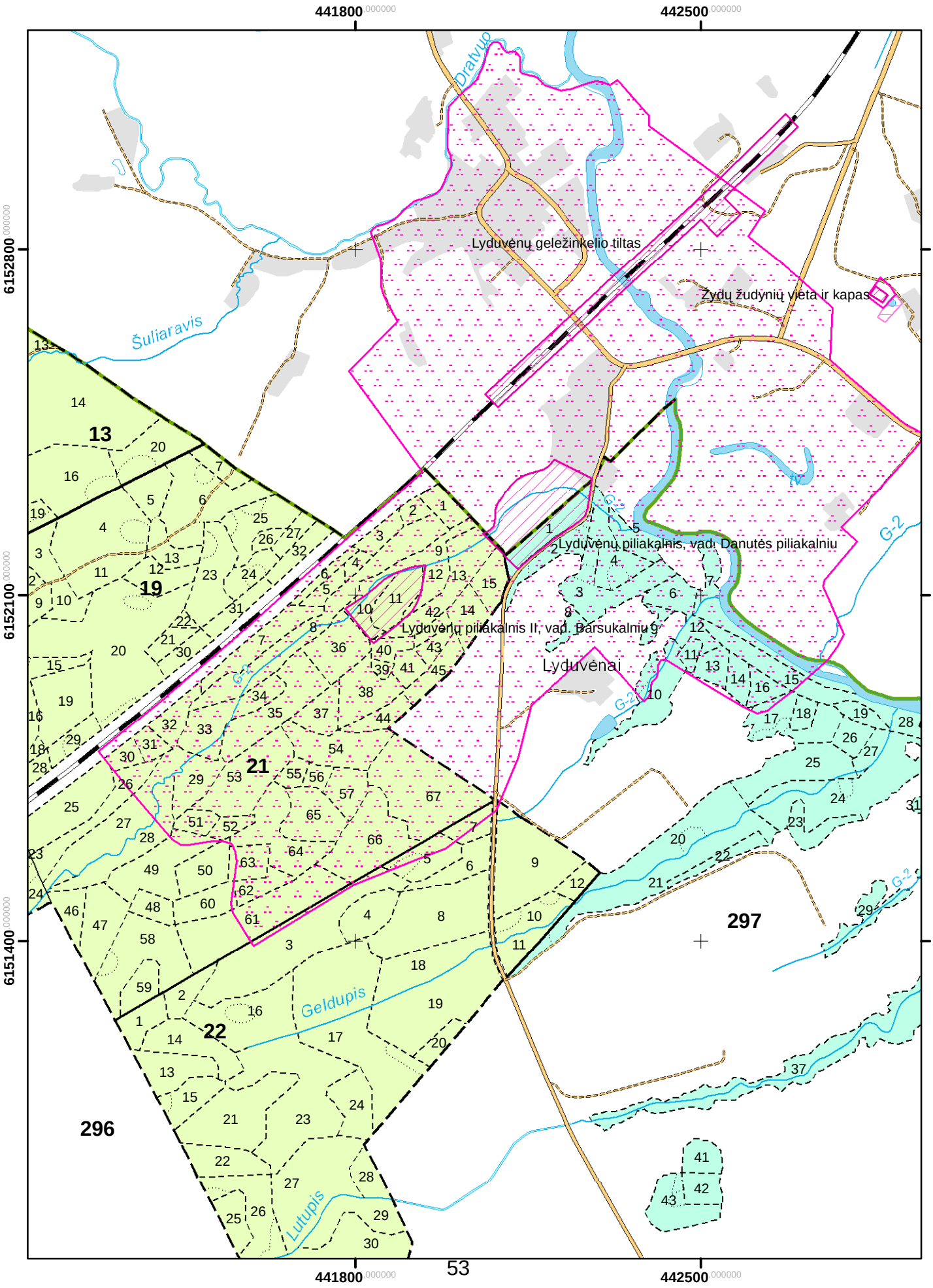

Padubysio girininkija

M 1 : 10 000

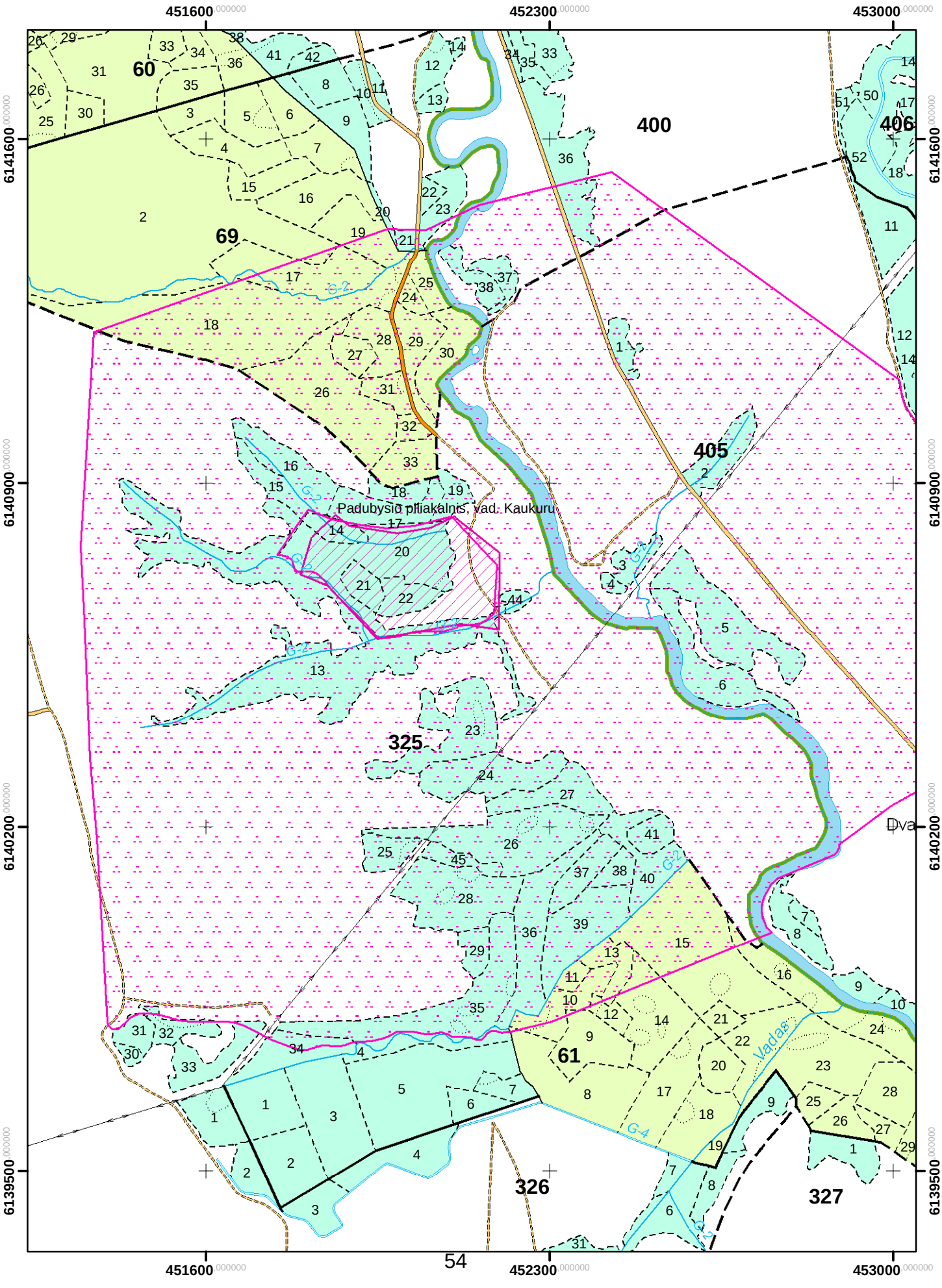

Paliepių girininkija

M 1 : 10 000

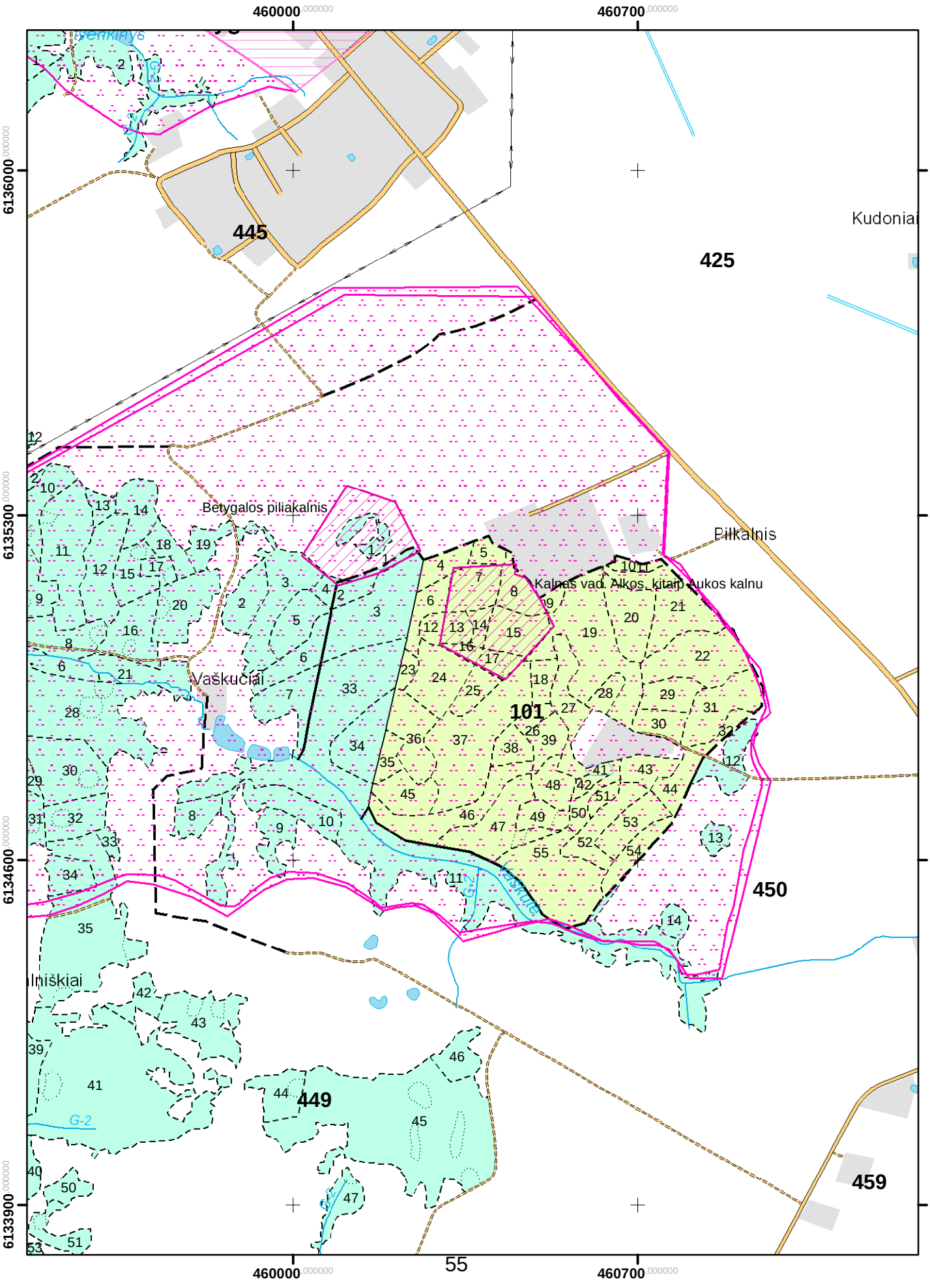

Paliepių girininkija

M 1 : 10 000

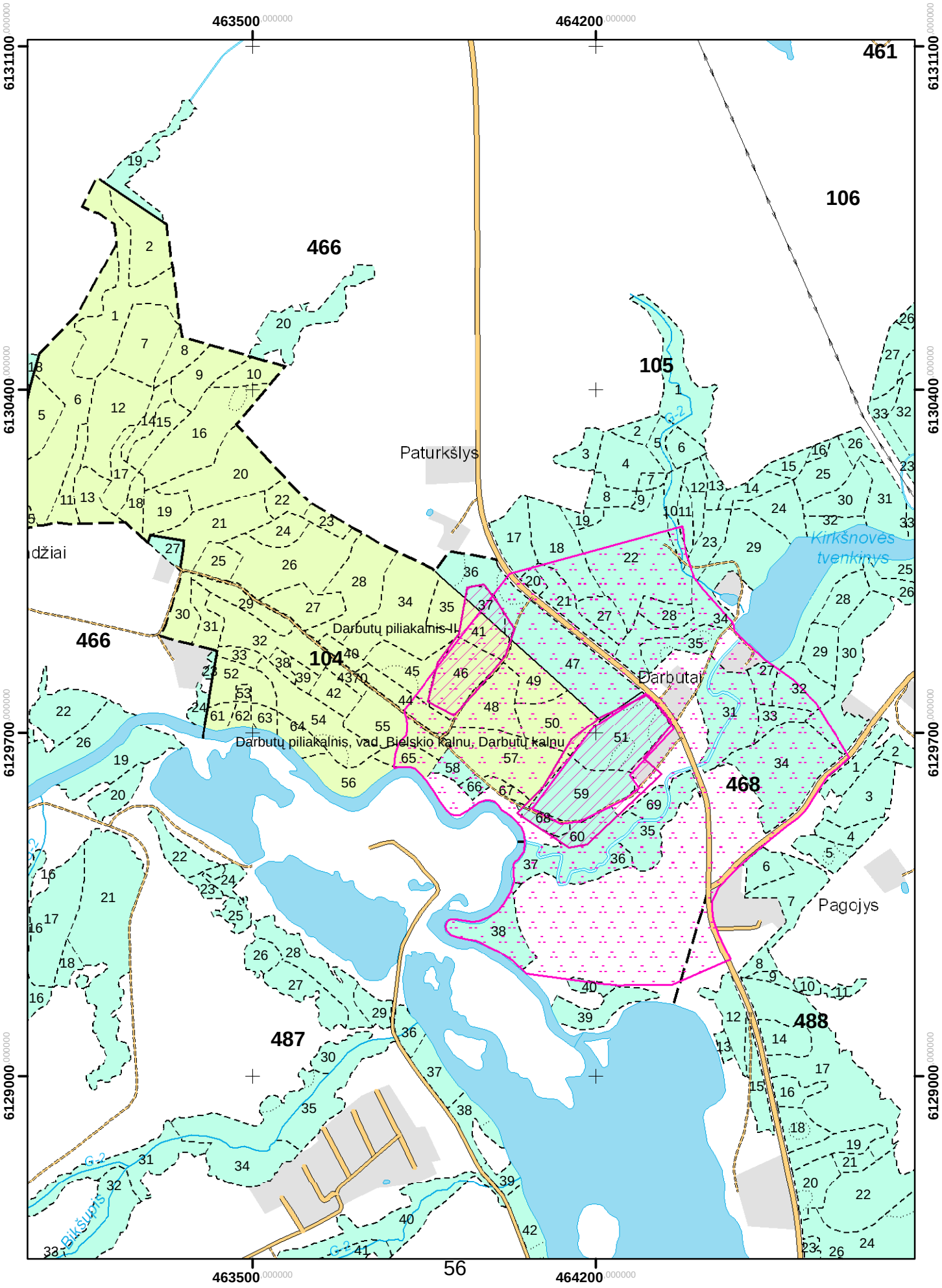

Paliepių girininkija

M 1 : 10 000

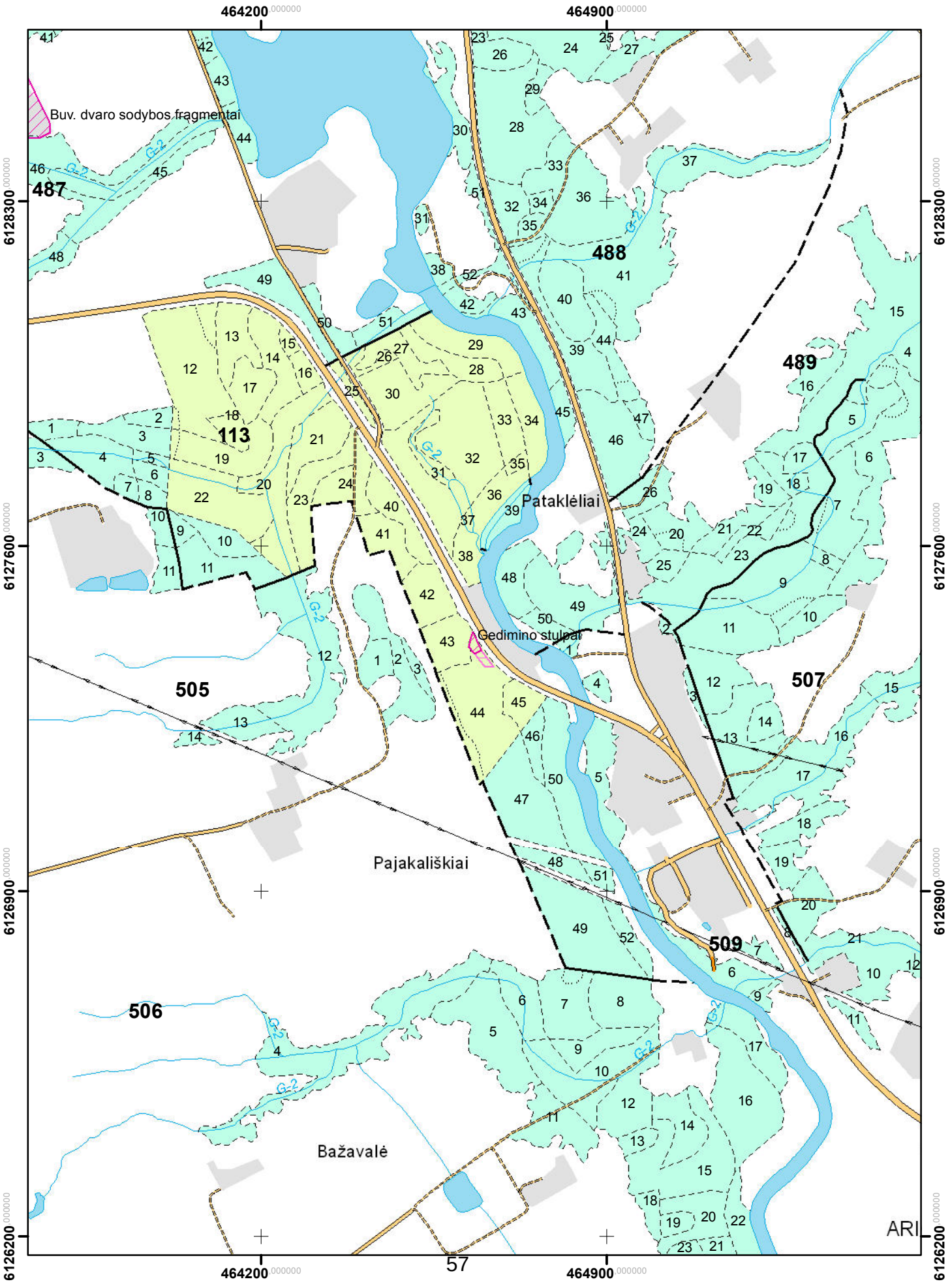

Paliepių girininkija

M 1 : 10 000

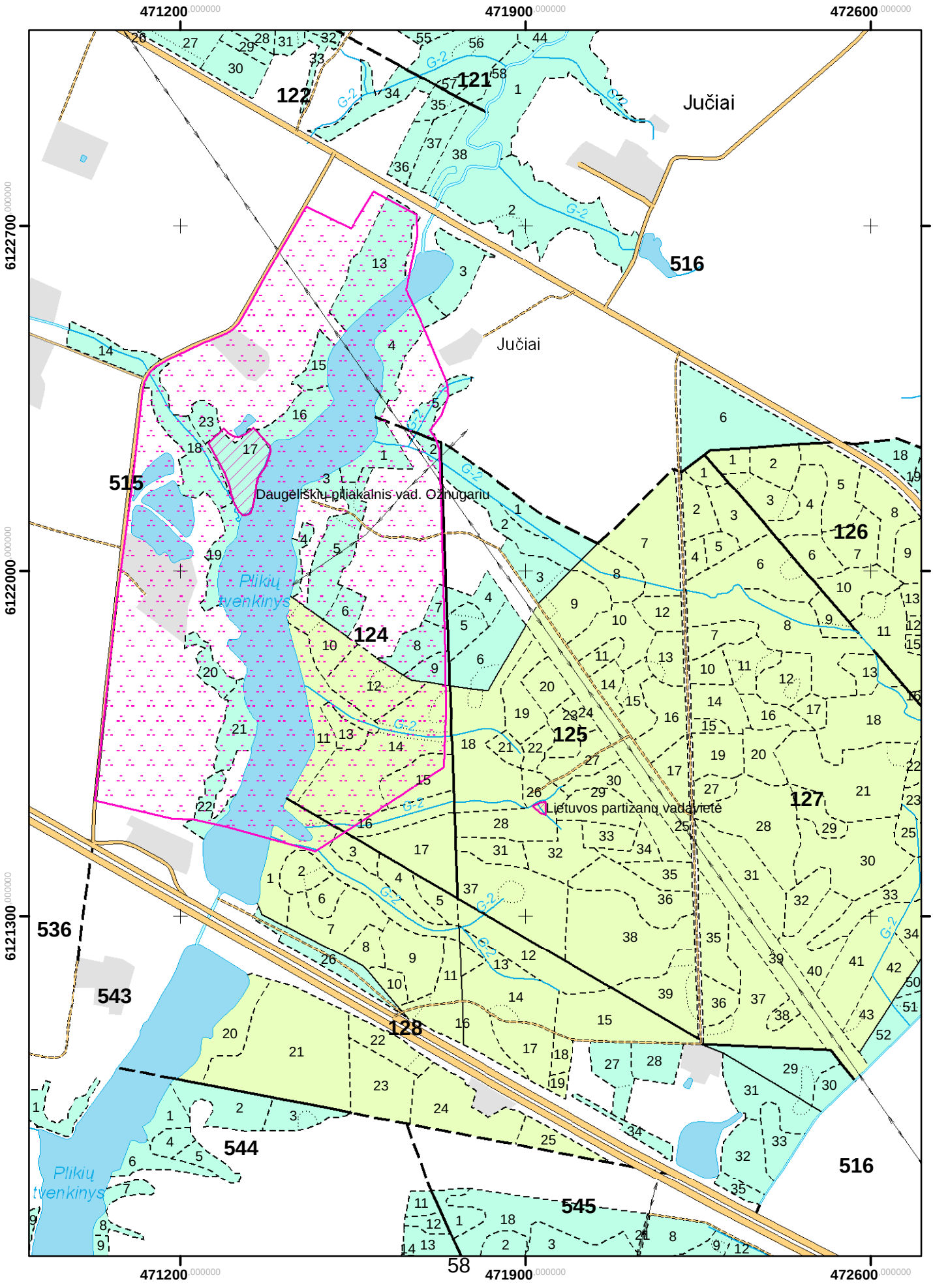

Šimkaičių girininkija

M 1 : 10 000

